

Ultralyd giver mere skånsom blodprøvetagning

I Kolding kan stase og nål nu suppleres med probe og skærmmonitorering

// side 12

07/2021 danske bio analytikere

Snigpremiere på supersygehuset i Gødstrup

Reportage fra den splinternye analysehal, hvor de venter på det store patient-rykind

// side 16

Sådan stiller du op til valg

// side 10

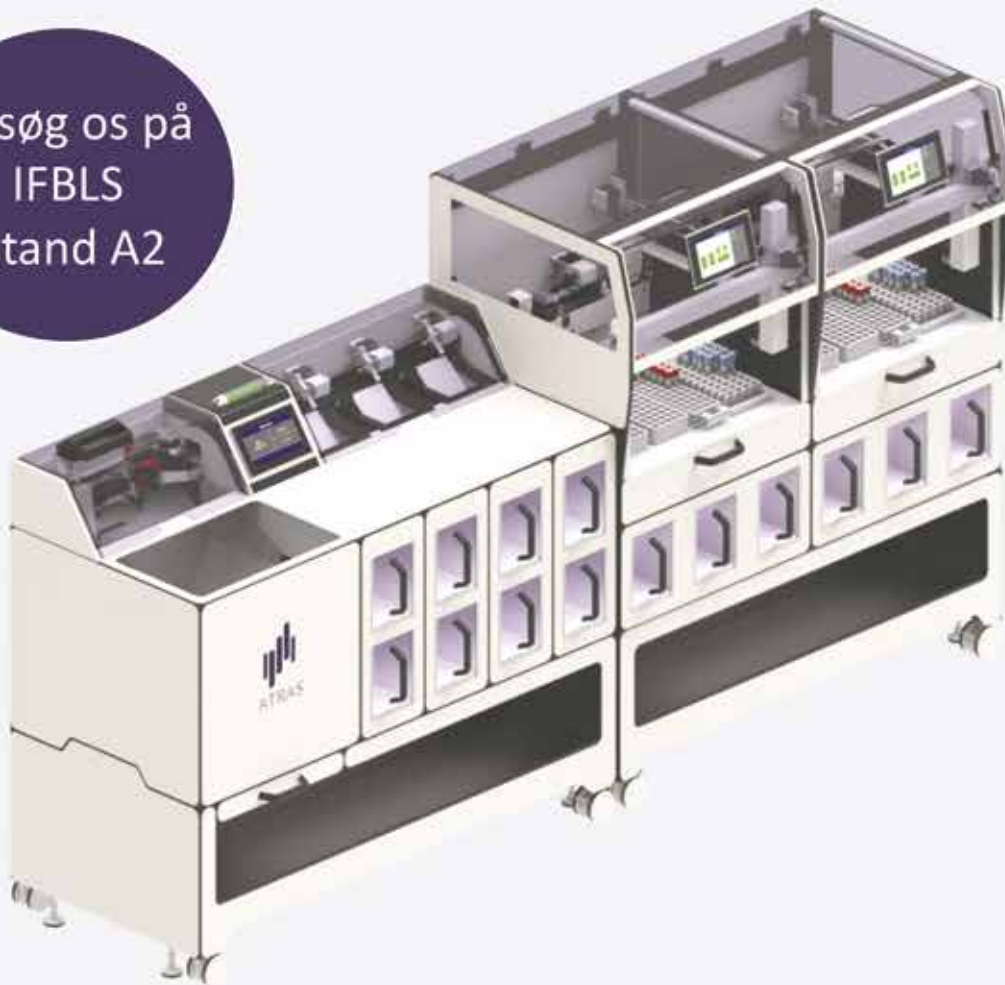
Kan du se dig selv som en del af dbio's politiske ledelse?

valg^x

VIL I OGSÅ AUTOMATISERE PRØVEMODTAGELSEN?

OPLEV ALLE FORDELE MED EN ATRAS SAMPLE-SORTER

Besøg os på
IFBLS
stand A2

Mød os på IFBLS 2021, stand A2
og hør mere om den nye ATRAS RS

- Bulk- og STAT input
- Modulært system
- Modtageregistrering af prøver i LIS
- Sortering i specifikke kategorier
- Arkivering af prøver
- Kompatibel med Intrac transportbånd

FOTO: HELENE BAGGER

Strejken i 1995 blev kaldt striptease i mørke. Der var ikke den opmærksomhed om strejken, som man havde håbet på.

AUGUST 2021

- 07 dbio noter**
- 10 Valg til dbio's øverste ledelse**
Formand og næstformænd genopstiller
- 12 Prøvetagning med ultralyd er en succes**
Bioanalytikerne i Blodprøver og EKG på Kolding Sygehus er som de første i landet blevet oplært i ultralydsvejledte prøvetagninger.
- 16 Superlaboratorium på supersygehus**
En splinterny analysehal i Gødstrup er begyndt at modtage alle prøver fra områdets praktiserende læger. Nu venter bioanalytikerne på, at patienterne kommer, så personalet kan samles, og man kan lukke laboratorier på hospitalerne i Herning og Holstebro
- 22 Kampen for ligeløn er langt fra ny**
Bioanalytikere har siden 1950'erne kæmpet for højere løn, og de har brugt strejkevåbnet flere gange
- 26 "Vi skal være lokomotiverne"**
Birthe Lundsgaard og Lene Lütken har gennemført en foredringsvejlederuddannelse. Nu skal de sætte forbedringsprojekter i gang i egen og andre afdelinger
- 30 Især Journal Club gav udbytte**
Nyt modul i Molekylærmedicinsk laboratorieteknologi har fået fine evalueringer og følges op af modul 2 med fokus på kvalitetssikring og håndtering af NGS-data.
- 35 Skal I have årets arbejdsmiljøpris?**
Frist for indstilling er 19. oktober
- 35 dbio-prisen indkalder ansøgninger**
Frist for indstilling er 1. oktober
- 35 Puljen til tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter**
- 37 Indkaldelse til kongres**
dbio holder ordinær kongres den 11. og 12. november
- 38 Petriskålen**
Nyheder fra HB's møde i juni
- 43 Spørg dbio**
- 43 Navne**

dbio nr. 7
27. august 2021
udgiver
Danske Bioanalytikere,
Peter Bangs Vej 7A, 3,
2000 Frederiksberg
Tlf.: 4422 3246
e-mail: bladet@dbio.dk

dbio.dk

REDAKTION
Jytte Kristensen,
ansvarshavende redaktør
tlf. 4422 3242

STILLINGSANNONCER
Pia Vinther Christensen,
annoncer@dbio.dk
tlf. 4422 3257

FORSIDE
Maria Hedegaard

TEKSTSIDEANNONCER
Dansk Mediaforsyning
tlf. 70 22 40 88
dbiotekst@dmfnet.dk

**DESIGN, PRODUKTION
OG TRYK**
OTW A/S
Trykt på Miljøpapir

OPLAG 6.800
Udkommer 10 gange årligt

Tilsluttet Dansk Fagpresse
forening og Fagpressens
Medie Kontrol.

Artikler i "danske bioana-
lytikere" dækker ikke
nødvendigtvis redaktionens/
Danske Bioanalytikerers syns-
punkter. Eftertryk kun tilladt
med kildeangivelse, dog ikke i
erhvervsmæssig sammenhæng.

AFLEVERINGSFRISTER
Sidste frist for aflevering
af redaktionelt stof og
annoncer er klokken
12.00 på dagen for
deadline. Denne frist
kan ikke overskrides.

Nr. 8 udkommer
24. september 2021
frist 31. august 2021
Nr. 9 udkommer
22. oktober 2021
frist 28. september 2021
Nr. 10 udkommer
19. november 2021
frist 26. oktober 2021

Specialistviden giver professionen selvtillid og mod

Et generationsskifte er på vej i bioanalytikerfaget, og det er der heldigvis kommet en del opmærksomhed omkring konsekvenserne af. Det kan I bl.a. læse om her i bladet i en artikel om erfaringerne med et forholdsvist nyt specialistmodul i molekylærmedicinsk laboratorieteknologi.

Vi er en af faggrupperne i sundhedsvæsenet med den højeste gennemsnitsalder, og når næsten 30 procent af de nuværende bioanalytikere ventes at være gået på pension i 2030, står hele sundhedsvæsenet med et kæmpeproblem.

Blandt de årgange befinder sig naturligt nok også dem, der løbende har videreuddannet sig og derfor sidder på forskellige former for faglige ekspertiser. Side-løbende buldrer den medicinske udvikling som bekendt non-stop derudaf. Hvis vi ikke skal nøjes med at halse bagefter, er det nødvendigt, at vi har så mange af vores egne specialister indenfor de forskellige laboratoriespecialer, at de hele tiden er et pænt stykke på forkant og kan være med til at uddanne og oplære kollegerne, der i udgangspunktet er generalister. Et kvalificeret overslag peger på, at det er nødvendigt, at mindst 10 procent i faggruppen har kompetencer som specialister.

Vi har heldigvis fået arbejdsgiverne i regionerne til at fatte, at det er nødvendigt at fremtidssikre ekspertisen på sygehuslaboratorierne. Ved overenskomstforhandlingerne i 2021 aftalte vi at gennemføre et såkaldt periodeprojekt, der skal kortlægge bioanalytikernes behov for specialisering og de muligheder, der allerede i dag findes for at efteruddanne sig til det niveau. Erfaringerne fra det omtalte modul indgår selvkært i den afdækning.

Det er vigtigt for vores profession – og dens overlevelse – at der eksisterer en faglig karrieretrappe. Vi er, som I måske husker, desværre endnu ikke lykkedes med at få oprettet en monofaglig kandidatuddannelse i bioanalyse. Derfor er der altid en risiko for, at dygtige, engagerede og ambitiøse bioanalytikere smutter ud og nupper en kandidat i et beslægtet fag. dbio arbejder stadig for dén kandidat, men i mellemtiden er det supervigtigt, at vi sørger for at holde vores faglighed på tæerne og konstant styrker den. Specialistviden giver den enkelte bioanalytiker selvtillid og mod – fx til at påtage sig rollen som diagnostisk samarbejdspartner. Det er indlysende. Men det giver også vores profession det samme. Jeg tøver ikke med at sige, at vi er verdensmestre i vores fag; der er ingen andre, der kan præcist dét, vi kan. Skal vi holde den plads på podiet, skal vi derfor sørge for, at den samlede profession står stærkt, er rustet til fremtiden og helst lidt længere endnu. Så vi forbliver relevante og uundværlige i det sundhedsfaglige kollektiv. ▣

Vi har heldigvis fået arbejdsgiverne i regionerne til at fatte, at det er nødvendigt at fremtidssikre ekspertisen på sygehuslaboratorierne.

Af Martina Jürs, formand i Danske Bioanalytikere

FOTO: LISBETH HOLTEN

Har du høje krav til kvalitetssikring? – vi har workflowet, der kan hjælpe dig!

Erstat manuel pipettering med en langt mere effektiv og præcis pipettering

Med Microlab Prep pipetteringsrobot får du:

- ✓ Samme høje kvalitet og hastighed som ved større Hamilton pipetteringsrobotter. Inkluderer aktiv pipetteringsmonitorering
- ✓ En pipetteringsrobot som let kan passe ind i dit laboratorie, eventuelt i et sikkerhedskabinet/stinkskab
- ✓ Yderst budgetvenlig - kontakt os for pris

HAMILTON

Hurtig aflæsning af mikrotiter plader

Med Epoch2 mikropladelæser får du:

- ✓ Hurtig og sensitiv aflæsning af dine plader
- ✓ Stor fleksibilitet – Epoch2 kan tage alt fra 6- til 384-brønds plader. Med en Take3 plade er det også muligt at måle på mikrovolumen (2 µL)
- ✓ Temperaturkontrol op til 65 °C
- ✓ Kondenseringskontrol der mindsker fordampning af dine prøver

BioTek

A part of **Agilent**

Epoch2 kan bruges til mange applikationer som DNA, RNA, Protein, mikrobiologisk vækst, cytotoxicitets assay, celleproliferations assay, End-point eller kinetik ELISA og spektral scanning.

MØD OS PÅ
DiaLabXp
DOCKEN KBH
22.-23. SEP.

Mangler du pipettespidser eller PCR-plader? Vi kan levere!

- ✓ Pipettespidser med og uden filter i forskellige størrelser - spidser der passer til de gængse robotter på markedet
- ✓ ISO-certificerede PCR-plader i mange varianter, kompatibel med de mest almindelige qPCR maskiner

---

Tissue-Tek® H&E Staining Kit

*Sakura's technology
for high-quality, consistent staining
and barcode for track & trace*

continuous innovation for pathology

15.000 år gamle virusser fundet i gletsjer fra Tibet

I 2015 borede forskere fra Ohio State University 50 meter ned i gletsjeren Guliya i Tibet og udtog to isprøver. Undersøgelser af de to prøver viser nu, at de indeholder 33 forskellige virusser, som er 15.000 år gamle, altså fra den seneste istid. Det skriver CNN og Videnskab.dk.

"Der er tale om virusser, der kunne trives i ekstreme miljøer", siger medforfatter og mikrobiolog Matthew Sullivan i en pressemeddelelse om resultaterne, der er offentliggjort i en videnskabelig artikel i bioRxiv. Ifølge CNN ved man relativt lidt om virusser i gletsjere, men området er i stigende grad vigtigt for forskerne, fordi is over hele verden smelter som en del af klima-

forandringerne. Det menes dog, at de fundne virusser oprindeligt er udviklet i planter og jord og ikke i mennesker. Pandemien med coronavirus har desuden øget bevidstheden om, hvor vigtigt det er at forske i mikrobiologiske samfund. Ifølge forskerne er det vigtigt at få undersøgt så meget af isen som muligt, inden den smelter – blandt andet for at undgå at ukendte virusser slipper ud i atmosfæren.

"Sådan en nedsmeltning vil ikke bare føre til tabet af disse ældgamle, arkiverede mikrober og virusser, men også frigøre nogle af dem ud i miljøerne i fremtiden", skriver forskerne i den videnskabelige artikel.

[HTTPS://WWW.BIORXIV.ORG/CONTENT/10.1101/2020.01.03.894675V1.FULL](https://www.biorxiv.org/content/10.1101/2020.01.03.894675v1.full)

INDTØRRET BLOD AFSLØRER DOPING

Forskere fra Københavns Universitet har i samarbejde med Anti Doping Danmark og Norges laboratorium for dopinganalyse udviklet en metode, der via bloddråber let og effektivt kan afsløre atleter, der har taget præstationsfremmende stoffer. Metoden er nu godkendt af verdens internationale dopingorganisation, WADA.

"Metoden går ud på, at man stikker atleten i fingeren eller i overarmen med en nål og opsamler et par bloddråber på et stykke filterpapir. Derefter analyserer man de indtørrede blod-

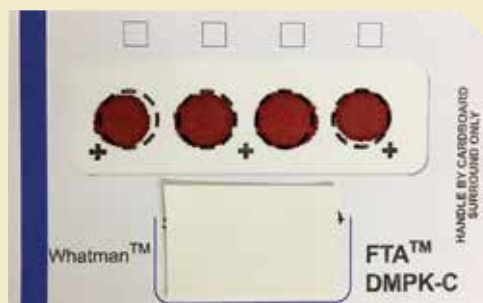
dråber for dopingstoffer i laboratoriet. Metoden er smart, fordi den er hurtigere, mindre smertefuld og mindre intimiderende end de traditionelle metoder med blod- og urinprøver," forklarer Sara Amalie Solheim, som er en af forskerne bag metoden til nyhedsmediet Ingeniøren.

I et studie fra 2021, udgivet i tidsskriftet Drug Testing and Analysis, viser Sara Amalie Solheim og Nikolai Nordsborg, at metoden blandt andet er meget præcis, når det gælder afsløring af anabolske steroider, herunder testosteron, der ofte bruges i

discipliner som vægtløftning og styrkeløft.

Metoden gør det også muligt at teste langt flere atleter på kort tid. I stedet for 10 atleter på en dag, kan man nu teste op til 100, fordi testen er så hurtigt klaret og let kan transporteres videre.

"Papiret med de tørrede bloddråber kan nemlig opbevares i en konvolut bag i en bil og kræver ikke nedkøling og meget plads, som de nuværende blodprøver gør," siger Nikolai Nordsborg.

Størknede bloddråber på filterpapir er klar til analyse i laboratoriet. Illustration: Sara Amalie Solheim/Anti Doping Danmark

Skifter speciale efter diskrimination

I det norske **fagtidsskrift** Bioingeniøren fortæller bioingeniør "Alan" om en dame i tresserne, der kom ind for at få taget en blodprøve. Hun målte "Alan" op og ned og sagde til slut: "Jeg ønsker ikke, at sådan en som dig skal tage blodprøve på mig".

"Alan" er en ung mand af anden etnisk baggrund end norsk, og han har synlige tatoveringer. "Alan" deler sine erfaringer med Bioingeniøren med det forbehold, at han kan være anonym.

"Hun kan have reageret på alt muligt. Jeg spurgte ikke nærmere ind", fortæller han i artiklen. Han oplever, at det gjorde det ekstra svært for ham, fordi det skete på hans arbejde.

"Hvis nogen havde sagt noget lignende til mig i bussen eller butikken, ville jeg have svaret på en helt anden måde. Som sundhedspersonale tåler jeg ting, jeg ikke ville have accepteret som privatperson", påpeger "Alan".

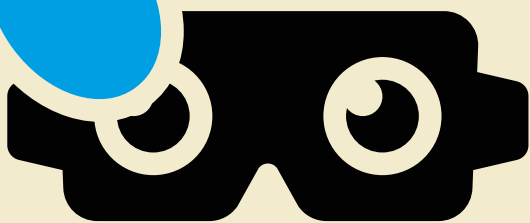
Andre norske bioingeniører fortæller, at de jævnligt oplever diskrimination.

"Desværre oplever vi tilfælde af racistiske bemærkninger fra patienter til ansatte. Det sker ikke hver dag, men det hænder for ofte", bekræfter bioingeniør Anita Thornquist i artiklen i Bioingeniøren.

"Alan" har nu fået job i patologien.

"Jeg tror, at jeg vil trives bedre i et job uden så meget patientkontakt", konkluderer han.

Læs artiklen <https://www.bioingenioren.no/aktuelt/2021/jeg-onsker-ikke-at-en-som-deg-skal-ta-blodprøve-av-meg/>

Verdens største sædbank Cryos introducerer nu Virtual Reality briller til sæddonorerne.

VR-BRILLER TIL SÆDDONORER AFLØSER PORNOBLADE

"Løsningen med VR-brillerne er et ekstra tilbud, der skal sikre en oplevelsesrig og komfortabel donation. Derudover har vi redesignet de lokaler, som donorerne benytter. Samlet set skulle det gøre oplevelsen mere interessant og hjemlig, så donorerne bliver mere trygge ved situationen," siger Peter Reeslev, der er CEO hos Cryos International i en pressemeddelelse. Cryos' donorer er hovedsageligt unge mænd, og derfor mener Peter Reeslev, at gadgets og ny teknologi er oplagt.

VR-løsningen er håndfri, hvilket betyder, at donoren kan navigere i filmkartoteket udelukkende med øjnene og på den måde vælge den

film, han gerne vil se. Desuden er brillerne lavet af et materiale, der kan tåle den grundige rengøring, der foregår mellem hvert besøg.

"Vi har valgt at samarbejde med specialister på området for at sikre, at løsningen bliver unik. Vi har gjort os umage med at gøre universet og designet både naturligt og personligt, men også lidt frækt, for det er jo inspirationsmateriale", fortæller Peter Reeslev.

Se reklame for det nye tilbud til sæddonorer på <https://www.youtube.com/watch?v=XDCDhcPL3sU>

Mysterium om fire unge mænds barnløshed er løst

En normal sædprøve skal indeholde min. 40 mio. sædceller pr. sædafgang, men et lille fåtal af mænd er helt ude af stand til at producere blot en enkelt sædcelle. Forskerne har nu fundet en lille bogstavændring i den genetiske kode hos fire unge mænd, som betyder, at de fuldstændig mister evnen til at producere sædceller. Det skriver dagbladet Politiken. Seniorforsker Kristian Almstrup fra Rigshospitalet forklarer:

"De fire unge mænd er ramt af en mutation i deres arvemasse, som rammer et enzym, der er vitalt for sædcelledannelsen. Man ved fra studier i mus, at disse gnavere ikke kan producere sædceller, hvis lige præcis det enzym mangler. Vi har nu som de første i verden vist, at den samme mekanisme gør sig gældende hos mennesker, og vi har dermed lagt en vigtig brik til at forstå, hvad det er, der styrer sædcelleproduktionen hos mennesker, og hvad der sker, hvis man forstyrrer den mekanisme". Den videnskabelige nyhed er offentliggjort i tidsskriftet *New England Journal of Medicine* "Variant PN-LDC1, Defective piRNA Processing, and Azoospermia".

Forskerne har kortlagt den fulde arvemasse hos 1.011 unge mænd, som har mistet evnen til at producere sædceller. Dernæst er de gået på jagt efter mutationer, som nogle af mændene kunne have til fælles.

Fertilitetsforskeren nævner, at alle de fire mænd, som var ramt af den skæbnesvangre mutation, var af mellemøstlig herkomst. Den genetiske kode hos de fire mænd kunne afsløre, at de kommer fra familier med en stor grad af indavl, som er mere udbredt i Mellemøsten end andre steder i verden.

ÅRETS STUDIETAL:

97 kvalificerede ansøgere må gå forgæves

Allerførst det glædelige.

475 ansøgere er optaget på bioanalytikeruddannelserne i år, og dermed er der fuldt hus på alle seks uddannelsesinstitutioner. Værd at bemærke er dog også, at stadig flere kvalificerede ansøgere bliver afvist. I år måtte hele 97 gå forgæves, og det tal er steget jævnt siden 2017, hvor 70 blev afvist. I 2020 gjaldt det 67 kvalificerede ansøgere.

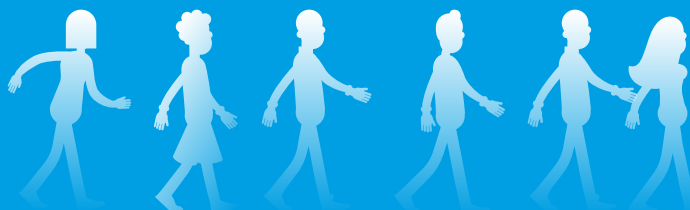
Det ærgrer dbio's formand Martina Jürs: "Set i lyset af, at vi har en stor og

stadigt stigende mangel på bioanalytikere, så jeg gerne, at flere blev uddannet. Og når vi kan se, at 97 ansøgere med alle kvalifikationer i orden er blevet afvist, er det jo et klart bevis for, at både interessen og potentialet hos de unge er til stede", siger Martina Jürs.

Sidste år i 2020 blev der ekstraordinært optaget 42 ekstra studerende på grund af coronakrisen, hvor bioanalytikere har spillet en afgørende rolle. Det samlede optag i 2020 var på 487

nye studerende. I 2021 er det faldet til 475 dvs. 13 færre, men dog højere end tidligere. I 1919 blev 445 optaget på studiet.

653 ansøgere har i år søgt bioanalytikeruddannelsen som 1. prioritet. Det er et fald i forhold til 2020, som var en absolut højdespringer. Her havde hele 733 unge bioanalytiker som favorittuddannelse. Antallet af 1. prioriteter i år ligger til gengæld helt på linje med tidligere års. I 2018 var tallet 633, i 2019 657 og altså 653 i 2021.

Biossays™ E6

The Fully-automatic Era of iCa^{2+} Solution

Biossays™ E6

- Thoughtput: 60 S/H
- Cap-piercing pipettor, gives you walk-away analyzing
- Connectable to total laboratory automation system (TLA/LAS)[▲]
- 5 electrodes as per request of any combination

Using cap-piercing pipettor to break through the rubber, avoiding loss of CO_2 during sample handling lowering the calcium ion concentration in vitro from what it was in vivo.

[▲]Available in the near future

Biossays™ is trademark of Snibe. All other product names and trademarks are the property of their respective owners.

valg^x til Forretningsudvalget

FOTO / LISBETH HOLTEN

Forretningsudvalget udgør den daglige politiske ledelse i Danske Bioanalytikere og består af en formand og to næstformænd. Både formanden og de to næstformænd er på valg, og du kan kandidere til alle tre poster.

Alle medlemmer med aktiv status kan stille op til formands- eller næstformandsposterne.

**Formand Martina Jürs:
Genopstiller som formand**

FRIST FOR OPSTILLING

Ønsker du at stille op, skal dit kandidatur anmeldes til Danske Bioanalytikeres sekretariat senest den 1. oktober 2021 klokken 12.00. Din anmeldelse skal være vedlagt et valgoplæg, der vil blive bragt i fagbladet. Valgoplægget må maks. være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. Har du spørgsmål til valgoplægget, kan du kontakte redaktør Jytte Kristensen, tlf. 44 22 32 42, mail jkr@dbio.dk.

SÅDAN STILLER DU OP

Hvis du ønsker at kandidere til en af posterne, skriver du til kandidat@dbio.dk, at du ønsker at stille op. Du vil få en kvittering for indsendelse af dit kandidatur. Hvis du ikke modtager en kvittering inden for 24 timer, bedes du kontakte organisatorisk chef Janus Pill Christensen på tlf. 52 10 02 76.

SÅDAN FORLØBER VALGET

Valget gælder for kongresperioden, der strækker sig fra november 2021 til november 2024. Opstiller der flere kandidater, end der skal vælges, bliver valget afgjort ved urafstemning blandt medlemmerne, og resultatet foreligger senest en uge før kongressen.

Næstformand Katja Wienmann Bramm:
Genopstiller som næstformand

Næstformand Bitten Kaanbjerg Kristensen:
Genopstiller som næstformand

HONORAR OG ARBEJDSVILKÅR

Kongressen fastsætter honorar til formand og næstformænd. Hvervet indebærer skiftende arbejdstider og kræver derfor stor fleksibilitet.

Bor du langt fra København, kan Danske Bioanalytikere stille bolig til rådighed i København. Desuden fri rejse en gang ugentligt.

MERE INFORMATION?

Vil du vide mere om valget eller Forretningsudvalgets arbejdsvilkår, kan du kontakte organisatorisk chef Janus Pill Christensen, tlf. 52 10 02 76, mail jpc@dbio.dk.

Du kan samtidig på dbio.dk læse mere om hvervet og valget.

**ANMELD DIT KANDIDATUR
SENEST DEN 1. OKTOBER 2021
KLOKKEN 12.00**

... de bliver slet ikke stukket så meget som tidligere, for nu prøver vi ikke en ekstra gang, når det ikke lykkes, men bruger i stedet ultralyden

... det er gået stærkt med oplæringen, selvom vi samtidig har haft travlt med corona. Alle har syntes, at det er en fed opgave, så det gik nærmest af sig selv

Jane Brøchner Volstrup

Afdelingsbioanalytiker i Blodprøver og EKG
Kolding Sygehus

Prøvetagning med ultralyd er en succes

Færre stik, mindre ventetid, bedre opgaveflow og topmotiverede medarbejdere. Bioanalytikerne i Blodprøver og EKG på Kolding Sygehus er som de første i landet blevet oplært i ultralydsvejledte prøvetagninger, og det har mange fordele

Førhen kunne de vente i timer. Patienterne blev nervøse, prøverummene var unødigt optagede, og bioanalytikerne måtte springe fra deres andre opgaver, når endelig personalet fra anæstesen fik tid til at komme forbi og hjælpe med deres ultralydsudstyr.

Løsningen var alt andet end optimal i de situationer, hvor det ikke var muligt at tage en blodprøve på patienter, fordi deres årer var vanskelige at finde eller at stikke i. Det fortæller Jane Brøchner Volstrup, der er afdelingsbioanalytiker i Blodprøver og EKG på Kolding Sygehus.

"Nogle gange har vi ventet rigtigt længe, og det er bare irriterende ikke selv at kunne afslutte en opgave. Det ødelagde også flowet i andre arbejdsopgaver, og af og til mødte anæstesen tilmed op uden et ultralydsapparat, hvilket virkelig var en torn i øjet på os som bioanalytikere, for vi er jo nok, der kan prøve at stikke," som hun påpeger.

Gevinst for patienterne

Men alt det er fortid nu. Takket være det ultralydsapparat, der ved årsskiftet blev indkøbt til afdelingen, er en hel del ting blevet lettere. Det lille apparat, der mest af alt minder om en iPad, betyder, at

bioanalytikerne nu selv kan foretage ultralydsvejledte prøvetagninger. Apparatet kostede godt 100.000 kroner, som afdelingsledelsen bevilgede, efter at medarbejderne i flere år havde forklaret fordelene ved, at de selv kunne løse opgaven. Blandt andet forsøgte man at indsamle data for, hvor ofte bioanalytikerne stod i en situation, hvor de havde brug for assistance fra anæstesen.

"Det er svært at gøre op, for det er meget forskelligt, men det har typisk været et par gange om ugen, og det er måske ikke voldsomt meget, men til gengæld kunne det tage flere timer hver gang," siger Jane Brøchner Volstrup, der også fremhæver fordelene for patienterne.

"De bliver slet ikke stukket så meget som tidligere, for nu prøver vi ikke en ekstra gang, når det ikke lykkes, men bruger i stedet ultralyden," siger Jane Brøchner Volstrup og fortæller, at der typisk er tale om patienter, der har fået årene ødelagt i forbindelse med kemoterapi, tidligere narkomaner, børn eller mennesker, der fra naturens hånd ikke har synlige årer.

Nem oplæring

"Bare prøv jer frem, tænd den og se, hvad den kan," lød rådet fra producenten af apparatet, og

Ultralydsapparatet, som bioanalytikerne på Kolding Sygehus bruger, er "SonoSite iViz", som er et apparat i tableformat med touchskærm og drejehjul, der benyttes til at indstille dybde, farve og lys.

Der scannes med en dybde på ca. 2,8 centimeter, og når der dukker et egnet kar op, indstilles billedet på en mindre dybde, så karret bliver større på skærmen.

på afdelingen oplevede man da også, at det har været let at komme i gang. Ikke mindst fordi man fik hjælp af en engageret overlæge fra anæstesi til oplæringen. Fire medarbejdere blev til at starte med udlært som superbrugere ved at gennemgå teoretisk undervisning og praktisk indføring i at betjene apparatet, og motivationen til at lære nyt var helt i top, fortæller Jane Brøchner Volstrup.

”Medarbejderne har været fantastiske. Når der lige har været en pause, har de øvet sig med apparatet, så det er gået stærkt med oplæringen, selvom vi samtidig har haft travlt med corona. Alle har syntes, at det er en fed opgave, så det gik nærmest af sig selv.”

Kræver øvelse

En af de medarbejdere, der er blevet lært op som superbruger, er Søren Lund.

”Jeg var da lidt nervøs for, om jeg kunne finde ud af at bruge apparatet. Det så jo let ud, når man så narkosen bruge det, men det er en meget anden måde at arbejde på,” siger Søren Lund, der bl.a. øvede sig på gelatineblokke med kunstige årer i starten.

”Man skal lige lære apparatets funktioner at kende, men også at stikke rigtigt, for vi er jo lært op til at stikke efter det, vi kan se og mærke. Med ultralyd skal man, når nålen er stukket ind i armen, udelukkende fokusere på skærmen og ’følge’ kanylen, til den er i venen,” forklarer Søren Lund.

Ultralydsapparatet fungerer ud fra samme princip som ved fx graviditetsscanninger og viser de blodårer, der ligger dybt, og som ikke er mulige at mærke udefra. Apparatet har en probe – dvs. det måleinstrument, der anbringes på patienten – med lige bund, modsat typen, man bruger ved graviditet, der er buet og kan scanne langt dybere. Med den lineære probe kan man se maksimalt seks centimeter ind, til gengæld viser den området langt mere detaljeret.

Fokus på skærmen

Til at begynde med minder den ultralydsvejledte metode meget om en almindelig prøvetagning, forklarer Søren Lund. Patienten får en stase om armen, og huden sprittes af. Dernæst påføres steril ultralydsgel på indersiden af albuebøjningen, og ved hjælp af proben scanner bioanalytikerens op og ned. Der scannes med en dybde på cirka 2,8 centimeter, og når der dukker et egnet kar op, indstilles billedet på en mindre dybde, så karret bliver større på skærmen.

Apparatet kan, ved hjælp af den såkaldte dopplereffekt med en farvekode, vise blodstrømmens retning og arteriers pulsation, så bioanalytikerens dermed undgår at foretage en accidental arteriepunktur. Foran på proben sidder et sort mærke, der fungerer som ”sigtekorn”, når der skal stikkes. Punktet optræder midt på skærbilledet, og bioanalytikerens skal hele tiden

holde øje med, hvad der er højre og venstre side på proben, og fokusere på skærmen i stedet for nålen.

”Når man først har lært funktionerne og fået håndlaget, så er det meget simpelt at bruge,” forsikrer Søren Lund, der dog understreger, at det kræver lidt øvelse.

”For mig var det sværeste i starten, at man skal holde proben med den ikkedominante hånd, i mit tilfælde venstre, og det var svært ikke at komme til at flytte på den undervejs. Det kræver et godt greb,” forklarer han.

Samtidig skal man på grund af de dybereliggende vener stikke langt mere stejlt for ikke at løbe tør for nål og samtidig undgå at ramme nerver. De bedste vener er dem, der ligger for sig selv, da de ofte ikke er i nærheden af større nervebundter.

”Nogle af de dybe vener har relationer til arterier og dermed også til nerver, og der skal man være opmærksom på ikke at ramme forkert, for så sidder patienten oppe under loftet af smerte,” siger Søren Lund.

Ultralyd frem for usikkerhed

De fire superbrugere har oplært yderligere 15 kolleger i de ultralydsvejledte prøvetagninger, så der altid er mindst én på arbejdsplanen, der kan betjene apparatet. Hver dag er der udpeget en ansvarlig, og det er vigtigt at holde kompetencerne ved lige, understreger Jane Brøchner Volstrup.

”Det duer ikke, at der går tre måneder imellem, at man bruger apparatet, og derfor er det heller ikke sikkert, at det skal udbredes til flere medarbejdere lige nu.”

Søren Lund bruger ultralydsapparatet cirka hver anden dag.

”Jeg er ikke sen til at gribe til ultralyden, hvis jeg har en svær patient, hvor jeg er i tvivl om, hvad det er, jeg mærker. Så vil jeg tage scanneren og se, at det er det rigtige, frem for at hente kolleger og forstyrre dem.”

Faglig stolthed

Ventetiden er nedbragt, patienterne er lettede over løsningen, og prøverummene udnyttes mere effektivt. Men når Jane Brøchner Volstrup er en meget tilfreds afdelingsbioanalytiker, handler det også om faglig stolthed, fortæller hun.

”Når man er vant til at tage hundredvis af blodprøver om dagen, så er det irriterende at bede nogen, der tager langt færre, om at komme og hjælpe én. Vi vil jo gerne være de bedste til vores fag, og nu kan vi pludselig det hele selv.”

Efter nyerehvervelsen har hun fået flere henvendelser fra kolleger på andre sygehuse.

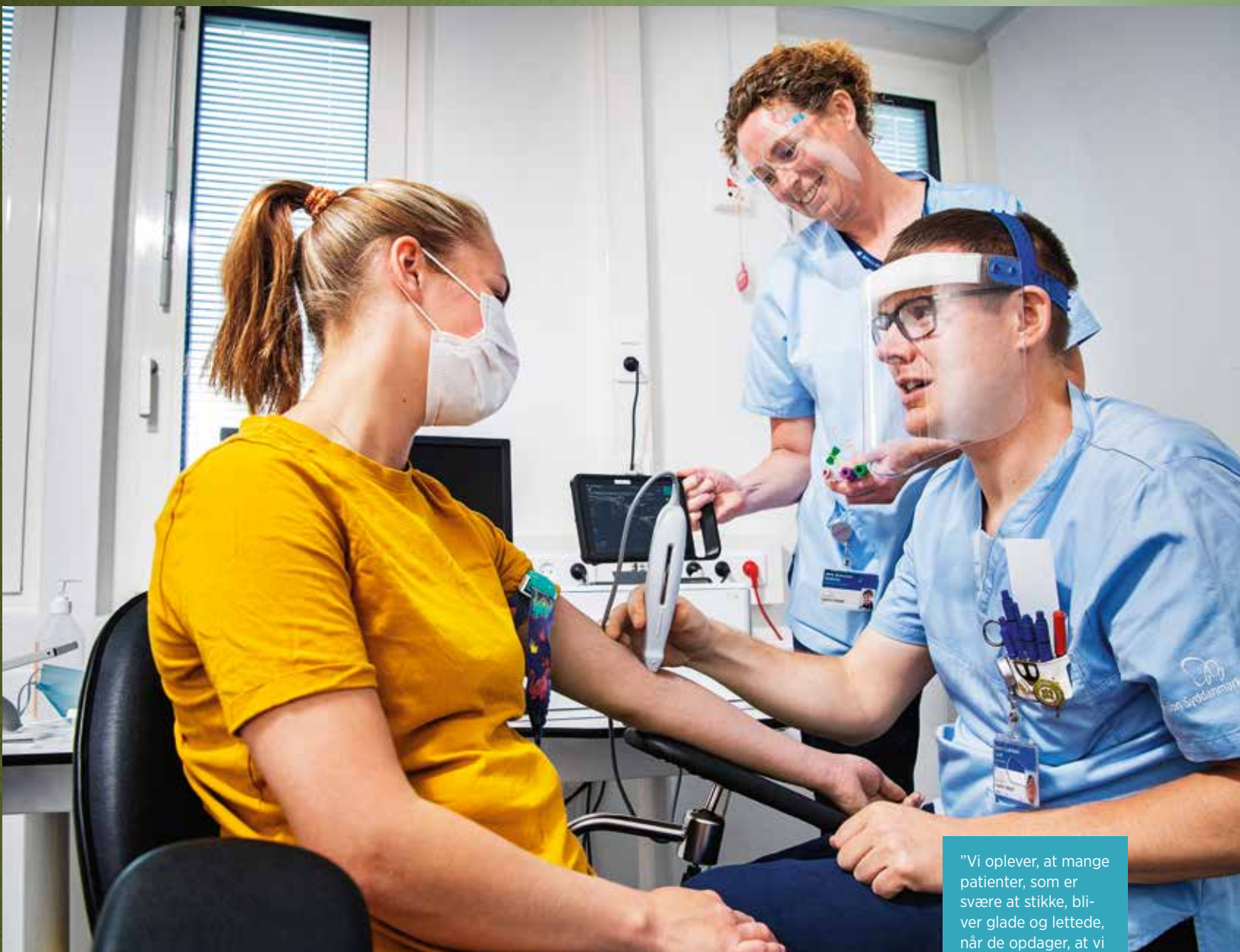
”Der er stor interesse, og mange vil gerne vide, hvilket apparat vi bruger, hvordan vi har kørt oplæringen, og om det var en god investering. Til det sidste kan vi kun sige ja,” fastslår Jane Brøchner Volstrup. ▣

... med ultralyd skal man, når nålen er stukket ind i armen, udelukkende fokusere på skærmen og 'følge' kanylen, til den er i venen

Søren Lund

Bioanalytiker

"Vi oplever, at mange patienter, som er svære at stikke, bliver glade og lettede, når de opdager, at vi ikke behøver at forsøge en hel masse gange," siger Søren Lund, der er en af de bioanalytikere, som er oplært til at være superbruger i ultralydsvejledt prøvetagning.

Super laboratorium på super sygehus

TEKST / NIELS STOKTOFT OVERGAARD, JOURNALIST
FOTO / JENS BACH

En splinterny analysehal i Gødstrup er begyndt at modtage alle prøver fra områdets praktiserende læger. Nu venter bioanalytikerne på, at patienterne kommer, så personalet kan samles, og man kan lukke laboratorier på hospitalet i Herning og Holstebro

Berit Have Kallesøe og de andre bioanalytikere kommer til at tilbringe en del tid i kontrolrummet/overvågningsrummet, hvor de skal validere svar, gennemføre kvalitetskontrol og se på data. De skal være mindst muligt ude i selve analysehallen, hvor de store mængder udstyr støjer.

Analysehallen skal fungere 24/7 365 dage om året, og afprøvningen gik for alvor i gang 25. maj i år. Først i en to uger lang hypercareperiode med masser af teknikere fra leverandørerne og masser af bioanalytikere. Derefter skiftede man til semihypercare. Abbott er hovedleverandør, men der står også udstyr fra andre leverandører.

Byggeriet af supersygehuset i Gødstrup koster 3,15 mia. kroner, og dækker et areal på 145.000 m². Når alt står færdigt, vil antallet af medarbejdere være 3.500.

Laboratoriet får tre rørpostsystemer. Anlægget her kan også sende glas eller andet retur, hvis bioanalytikere eller andre mangler noget ude på afdelingerne, fortæller Karina Willemoes Ladefoged. Rørpostsystem nummer to fodrer anlægget med prøver i store mængder, mens nummer tre hurtigt kan sende enkeltglas direkte fra blandt andet akutafdelingen.

Rørposten smider alle prøver ned i bulkloaderne, som ud fra blandt andet proppernes farver selv sorterer prøverne. En robotarm samler dem op på båndet, der kører mellem apparaterne. Anlægget er fuldautomatisk i modsætning til Herning og Holstebro, som fungerer semiautomatisk – her skal der fodres og tages fra.

Karina Willemoes Ladefoged har fra Holstebro medtaget én Tosoh til hæmoglobin A1c og også én fra Herning. Det er det eneste genbrug. Alt andet udstyr på laboratorierne i Herning og Holstebro er skrotmoden – og har været det længe. Der er stort set ikke sket fornyelser, fordi man ventede på Gødstrup.

Hvem kunne have lyst til at deltage i at starte et nyt hospital? Den chance får de færreste bioanalytikere. Det er maksimalt én gang i arbejdslivet. Derfor fryder Maiken Johansen Ernsten sig over, at hun som en af de allerførste nu nogle af dagene arbejder på det nye supersygehus i Gødstrup.

Hospitalet afløser de nuværende i Herning og Holstebro. Leverandøren har givet Maiken Johansen Ernsten oplæring i at bruge det nye udstyr til koagulationsprøver. Nu lærer hun videre til kolleger. Sådan er det også ved andre dele af anlægget. Teknikere instruerer udvalgte kolleger fra Herning og Holstebro. De giver så viden videre til andre bioanalytikere.

Analysehallen kunne være en showstopper på det nye hospital. Det viser risikovurderinger. Hvis der ikke kan analyseres prøver fra akut og alvorligt syge, så kan et sygehus ikke fungere. Derfor er analysehallen sat i gang i god tid.

Det sker med prøver fra praktiserende læger. Gødstrup venter stadig på den første patient. Han eller hun skulle være kommet i september i år, men det er udsat. Blandt andet fordi det kan knibe med at nå at få godkendelser fra blandt andre brandmyndighederne.

”Jeg håber på, at vi snart får endelig besked på, »

SÅDAN ER LABORATORIET UDSTYRET

Analysehallen i Gødstrup omfatter følgende udstyr:

- Flexlabband fra Inpeco med 2 IOM
- 4 BIM-bulkloadere
- 4 centrifuger
- 1 aliquoter
- 2 RSM-arkivskabe
- 4 Alinity c fra Abbott
- 4 Alinity i fra Abbott
- 2 ACL top fra ILS
- 3 Alinity hq fra Abbott
- 1 Alinity hs fra Abbott
- 3 Tosoh G11 fra Sysmex
- 2 Phadia fra Thermofischer
- Desuden 1 CellaVision i tilstødende lokale.

Støjdæmpende bafler på væggene skal æde lidt af larmen. Flere bioanalytikere snakker om, at det kan blive hensigtsmæssigt at benytte høreværn i analysehallen.

Gødstrup er første sted i Danmark, hvor Abbott opsætter sit nye hæmatologiudstyr. Der står ét tilsvarende anlæg i England. Abbott-tekniker Robert Schrick fra Holland tester sammen med Hanne Flensborg. Hun og de andre bioanalytikere er blevet hardcore til at afprøve på engelsk. Det skal være med præcis forståelse.

Testningen af de enkelte apparater begyndte allerede i november i fjor. De er justeret op imod de maskiner, som i dag står i Herning og Holstebro. Bioanalytikerne skal nu gennem en forandring med at have fuld tillid til processen, selv om de ikke får prøverne i hånden.

Når en prøve er færdiganalyseret, sætter udstyret "folie" på den, og den kører i køleskab. Hvis afdelingen senere gerne vil have flere svar, kaldes prøven frem til nye analyser. Patienten slipper for at blive stukket igen. Når prøvens holdbarhed udløber, er køleskabet kodet til at kassere den automatisk ned gennem en tragt til kælderen, hvor robotter kører affald væk.

hvornår patienterne kommer. Så kan vi blive samlet alle sammen. Og så kan vi nøjes med at drive ét laboratorium i stedet for nu tre," siger Maiken Johansen Ernstsén.

God plads og godt klima

Mange gange er nybyggerier præget af pladmangel. Men det er lykkedes at indrette analysehallen på en god måde. Chefbioanalytiker Karina Willemoes Ladefoged fortæller, at Gødstrup har haft besøg af tre assessorer fra Danak. De var imponerede over setuppet.

Dårligt indeklima rammer ofte også nybyggerier. I analysehallen er der konstant 21 grader plus/minus 1 grad. Det er af hensyn til prøverne, men det gavner bioanalytikerne.

"På en sommerdag med 32 grader i juni kom jeg til analysehallen i sommertøj, men begyndte hurtigt at fryse," fortæller Karina Willemoes Ladefoged.

Alt afprøvet

Superbrugerne møder ved 8-tiden og starter anlægget op. Efter kl. 12 kommer de første prøver og en ny sending efter 16. Typisk omkring 2.000 dagligt, men tallet har været oppe på 3.500.

Analysehallen producerer fuldt register af prøver. Sådan set er den klar til at tage imod patienter i morgen.

"Vi har også testet med prøver, som der ikke kommer så mange af fra praksis. For eksempel fra hæmatologiske kræftpatienter, hvor mange parametre kan være helt ude af balance," siger Karina Willemoes Ladefoged.

Alarm ved stop

I fuld drift skal tre bioanalytikere passe nattevagten. De skal alle tre gå rundt og tage prøver. Hele

døgnet sender de af sted i rørpost til analysehallen måske hvert 20. minut.

Kommer der et stop i analysehallen, får bioanalytikerne en alarm. Det samme hvis systemet registrerer et unormalt svar.

Maren Lilbæk Sørensen konstaterer, at analysehallen er noget helt andet, end da hun startede i faget. Men hun ønsker sig på ingen måde tilbage til fortiden. Tværtimod synes hun, at anlægget er mægtig spændende.

"Med det nuværende analysetal ville vi ikke have skyggen af chance for at nå det uden det mest moderne udstyr," siger Maren Lilbæk Sørensen.

Hendes eneste beskedne klage er, at fremover kan hun ikke længere cykle på arbejde. Hun er nødt til at tage bilen til fremtiden i Gødstrup. □

Anette Lund har i Herning passeret 40 års erfaring med håndarbejde, men hun synes, de mange elementer på det nye laboratorium giver spændende udfordringer. Hun søgte om at komme med til indkøringen, fordi det giver chance for at lære udstyret at kende straks fra starten.

Analysehallen er en ø på en stor byggeplads. Endnu færdes ingen patienter på supersygehuset, og stadig går der hundredvis af håndværkere rundt. I slutningen af juni blev modtagelsen af patienter udsat på ny, og nu tør ledelsen ikke fastsætte en dato.

Ekstra laboratorium: ekstra udfordring

Hospitalsenheden Vest i Herning og Holstebro har længe haft vanskeligheder med at rekruttere tilstrækkelig mange bioanalytikere. Derfor har det været en kæmpe-mæssig udfordring, at der nu skal drives et ekstra arbejdssted i Gødstrup. De ansatte får ofte nej til at afspadsere. Deres muligheder for at holde ferie er også begrænsede.

”Nogle kolleger har næsten kun vagter. Det er alt for belastende,” siger fællestillidsrepræsentant Conni Smith.

Hun håber på en snarlig og sikker melding om, at fra den og den dato tager Gødstrup patienter ind. Bioanalytikerne er klar.

Laboratoriet er som andre afdelinger pålagt personalebesparelser, når supersygehuset åbner. Det er afdelingen begyndt at gøre klar til. Der er allerede skåret i ledelseslaget. Naturlig afgang vil måske også bidrage. Nogle af de ældre bioanalytikere

antyder, at de næppe tager med til Gødstrup.

”Maskineriet er avanceret. Men jeg tvivler på, at det gør nogen overflødige. Laboratorier andre steder i landet har også bånd, og de fortæller om jævnlige stop. Der skal nok blive brug for bioanalytikerne i fuldt omfang,” venter Conni Smith.

I øjeblikket betales der kørepenge og udetillæg for arbejdet i Gødstrup. Bioanalytikerne kompenseres for det ekstra arbejdssted.

Der er givet varsler om, at arbejdsstedet rykker til supersygehuset i efteråret. Men på grund af udsættelser af patienternes ankomst skal laboratorierne i Herning og Holstebro fortsætte længere end planlagt.

”Det må HR-afdelingen finde ud af at løse i forhold til bioanalytikerne,” siger chefbioanalytiker Karina Willemoes Ladefoged. ■

Mange glæder sig rigtig meget til, at alle samles i Gødstrup, og de ikke længere også skal bemande de to gamle laboratorier. Afdelingen har fået ekstra bevilling til at drive tre arbejdssteder sideløbende i stedet for to, og de penge skal nu genforhandles, fordi patienternes indtægter på Gødstrup er udskudt – igen.

Kampen for ligeløn er

Bioanalytikerne har siden 1950'erne kæmpet for højere løn, og de har strejket flere gange

I foråret 2021 har en græsrodsbevægelse – #slutmed1969 – forsøgt at råbe politikerne op for at gøre op med Tjenestemandsreformen fra 1969, og sygeplejerskerne strejker for mere i løn. Lige siden bioanalytikere organiserede sig i en fagforening, har dbio arbejdet for ligeløn – og strejket flere gange.

TJENESTEMANDSREFORM I 1969

Folketinget vedtog i 1969 en omfattende reform af tjenestemandsområdet efter fem års kommissionsarbejde. Ved reformen blev alle statsansatte tjenestemænd såsom ansatte i folkeskoler, i folkekirken og de tjenestemandslignende grupper på pædagogområdet indplaceret.

Tjenestemandsreformen blev i store træk overført til kommuner og amter (regioner) i 1970'erne.

Tjenestemandsreformens lønhierarki endte med at blive vedtaget af et folketing, der åbent erkendte, at det ikke havde overblik over, hvorfor faggrupperne var indplaceret, som de var, og at flere af faggruppernes klassificering nok ikke var fuldt underbygget.

For de kvindedominerede faggrupper – eksempelvis sygeplejersker og pædagoger – betød det, at man måtte affinde sig med at blive placeret i de lavere lønrammer.

Dengang var hospitalslaboranter (bioanalytikere) ikke ansat som tjenestemænd, og faggruppen blev derfor indplaceret ved senere overenskomstforhandlinger efter det daværende lønniveau.

Tjenestemandsreformen fastsatte lønsatser og klassificering for ansatte i staten, folkeskolen og Folkekirken i 1969. Reformen blev overført til kommuner og amter i 1970'erne.

TJENESTEMANDSREFORMEN HAR FASTFROSSET LØNRELATIONER

Historikeren Astrid Elkjær Sørensen har for første gang undersøgt, hvordan 13 faggrupper blev indplaceret i 1969, og hvordan de er indplaceret i 2019. De 13 faggrupper omfatter ikke bioanalytikere, men udgør 46 % af de ansatte i den offentlige sektor.

Undersøgelsen viser, at lønrelationerne er fastfrosset, og kun få grupper har bevæget sig inden for lønhierarkiet.

DANSKE BIOANALYTIKERE OG KAMPEN FOR LIGELØN – ET TILBAGEBLIK

1948

FAGGRUPPEN ORGANISERER SIG

Hospitalslaboranterne organiserer sig i 1948 i "Klub for Hospitalssekretærer og Laboratorieassistenter" (senere LaH og dbio). Laboratorieassistenterne var ansat som lægens medhjælp.

Kvindens erhvervsfrekvens i 1950'erne var den laveste i hele århundredet. Gifte kvinder kom ud på arbejdsmarkedet meget langsomt op gennem 1950'erne. I 1950 arbejdede 16 % og i 1960 21 %. I dag arbejder 75 % af danske kvinder. Det gjaldt også hospitalslaboranterne.

I 1950'erne arbejdede de i gennemsnit 5 år. Hvert år blev 20 % af medlemmerne skiftet ud.

Foreningen kæmpede fra starten for ligeløn, og foreningens blad bringer allerede i 1951 artikler om ligeløn.

1041 Tilleg C. (06). Folketingslov 1968/69. 1042

Forslag til
 Lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken.
 (Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 11. juni 1969.)

Kapitel 1. Lovens gyldighedsfelt.
 § 1. Indtil aftale måtte blive truffet i medfør af § 45 i lov om tjenestemænd i staten, mænd i staten, folkeskolen og folkekirken, gælder reglerne i denne lov, jfr. dog § 48 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

Kapitel 2. Lønrammerne.
 § 2. Tjenestemænd, der omfattes af bestemmelserne i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, henføres til følgende lønrammer:

Lønramme	1. statsansatte	2. statsansatte	3. statsansatte	4. statsansatte	5. statsansatte	6. statsansatte
1.	13.700	16.182	16.975	17.031	17.500	17.581
2.	17.581	18.475	18.983	19.305	20.042	20.438
3.	18.475	19.295	20.042	20.593	21.159	21.741
4.	19.295	20.042	20.593	21.159	21.741	22.389
5.	20.042	21.159	21.741	22.389	23.085	23.888
6.	21.159	21.741	22.389	23.085	23.888	24.738
7.	21.741	22.389	23.085	23.888	24.738	25.644
8.	22.389	23.085	23.888	24.738	25.644	26.611
9.	23.085	23.888	24.738	25.644	26.611	27.644
10.	23.888	24.738	25.644	26.611	27.644	28.738
11.	24.738	25.644	26.611	27.644	28.738	29.901
12.	25.644	26.611	27.644	28.738	29.901	31.159
13.	26.611	27.644	28.738	29.901	31.159	32.509
14.	27.644	28.738	29.901	31.159	32.509	33.959
15.	28.738	29.901	31.159	32.509	33.959	35.499
16.	29.901	31.159	32.509	33.959	35.499	37.139
17.	31.159	32.509	33.959	35.499	37.139	38.879
18.	32.509	33.959	35.499	37.139	38.879	40.719
19.	33.959	35.499	37.139	38.879	40.719	42.659
20.	35.499	37.139	38.879	40.719	42.659	44.699
21.	37.139	38.879	40.719	42.659	44.699	46.839
22.	38.879	40.719	42.659	44.699	46.839	49.079
23.	40.719	42.659	44.699	46.839	49.079	51.419
24.	42.659	44.699	46.839	49.079	51.419	53.859
25.	44.699	46.839	49.079	51.419	53.859	56.399

L. og F. min. j. nr. 8 236/60.
 *) Se FT: 8083, 8302, 7816, 8016; A. 4753; B. 8108. Lov nr. 13 (Lørdag 17) af 18. juni 1960.
 60 Vedtagne lovforslag m. m. (mult. sats- og tilslagslovsforslag).

langt fra ny

FORENINGENS NAVN I TIDENS LØB

- 1948 Klub for Hospitalssekretærer og laboratorieassistenter
- 1960 Landssammenslutningen af Hospitalslaboranter, LAH
- 1999 Danske Bioanalytikere, dbio

LEDIGE STILLINGER

Klinikmedhjælper

Ved KØBENHAVNS HOSPITALSVÆSEN (Blegdamshospitalets centrallaboratorium) bliver pr. 1. november 1956 at besætte en stilling som klinikmedhjælper (laboratorieassistent) i 7 timer daglig. Lønnen, der fastsættes under hensyntagen til alder og tidligere beskæftigelse ved hospitalslaboratorier eller lignende laboratoriearbejde, udgør for tiden på laveste løntrin 7.728 kr. årlig og på højeste løntrin 10.962 kr. årlig. Den pågældende er pligtig at deltage i hospitalets laboratorievagter efter vagtlederens nærmere bestemmelse. Ansøgninger stiles og indsendes til hospitalsdirektoratet, Øster Farimagsgade 5, København K., senest den 10. oktober 1956.

En klinikmedhjælper tjente i 1956 7.728 kroner årligt.

I 1972 varslede LaH strejke, og der blev forhandlet i Forligsinstitutionen.

Laboranter vil strejke for at få mere i løn

Landets ca. 1600 hospitalslaboranter vil måske bruge strejke som våben for at få ført deres lønkrav igennem.

Forligsmanden har fredag den 11. februar besluttet at kræve de varslede arbejdsnedlæggelser udsat i yderligere 2 uger. Denne udsættelse er begrundet i, at området betragtes som livsvigtigt.

1956

FAGGRUPPENS LØN FØLGER IKKE MED

Frem til Tjenestemandreform har laboratorieassistenter stort set en lønudvikling, der svarer til faglærte arbejders. Laboratorieassistenters arbejde, uddannelse og løn indgik ikke i vurderingen pga. de få tjenestemænd i faggruppen.

Lønninger

Ikke fast ansatte laboratorieassistenter og hospitalssekretærer i Københavns kommune får følgende løn:

	7 timer dagl. mdl. løn	8 timer dagl. mdl. løn
1. år	552,42	631,34
2. år	567,00	648,00
3. år	581,59	664,67
4. og 5. år	596,17	681,34
6. og 8. år	625,34	714,67
9.—11. år	648,67	741,45
12.—14. år	672,00	768,00
15. og flg. år	695,34	794,67

1958

FØRSTE OVERENSKOMST!

Efter flere års sejt træk får "Klub for Hospitalssekretærer og Laboratorieassistenter" den første overenskomst med Sygehusforeningen i Danmark i 1958. I 1960 får foreningen den første overenskomst med staten, og kommunerne følger efter. Lønindplaceringen i 1958 sker på den hidtil udbetalte løn, som stort set svarede til lønnen for en kontorfunktionær.

Den eneste tilgængelige lønstatistik fra 1958 til 1970 er fra Dansk Arbejdsgiverforening. Her ligger faggruppens nettoløn meget tæt på gennemsnitslønnen for faglærte arbejdere i hele landet.

Lønsatserne afspejlede både anciennitet og hvor mange timer, laboratorieassistenter var ansat om dagen.

1972

KONFLIKTVARSEL PÅ GRUND AF FOR LAV INDPLACERING

Hospitalslaboranterne indgik ikke i Tjenestemandreform, men blev indplaceret ved de efterfølgende overenskomstforhandlinger ud fra det lønniveau, der allerede var. Der blev ikke taget hensyn til den langvarige og hede debat om ligeløn, da de blev indplaceret.

LaH sendte sammen med fysio- og ergoterapeuter og jordemødre m.fl. et konfliktvarsel med virkning fra den 1. februar 1972. Forligsinstitutionen udformede en forligsskitse, som hospitalslaboranterne stemte nej til, men resultatet af afstemningen blev samlet et ja.

Hospitalslaboranter i
demonstration, 1982.

FOTO: NANA REIMERS / 2. MAJ

1982

PROTEST MOD INDGREB FRA REGERINGEN I FORHANDLINGERNE

Hospitalslaboranterne følte sig både før og efter Tjenestemandereformen i 1969 for dårligt indplaceret i lønsystemet. I bl.a. 1982 gik hospitalslaboranterne på gaden sammen med 80.000 andre offentligt ansatte i en demonstration mod indgreb fra regeringen i forhandlingerne.

1995

STREJKE!

I 1995 syntes LaH ikke, at forhandlingerne gav mulighed for at flytte faggruppen tilstrækkeligt hverken i lønfremgang eller i forhold til andre faggrupper. Forhandlingerne i Forligsinstitutionen gav heller ikke et tilfredsstillende resultat, og ca. 10 % af medlemmerne gik derfor i strejke. Tre dage senere gik sygeplejerskerne i strejke.

Efter en måned blev både hospitalslaboranterne og sygeplejerskernes konflikter stoppet med et lovindgreb, og der blev nedsat kommissioner til at se på mulige ændringer i overenskomsten, der kunne medvirke til at løfte lønnen.

Kommissionsarbejde efter strejken i 1995

Kommissionsarbejdet viste, at lønindplaceringen for faggruppen helt tilbage til de første overenskomster fra 1950'erne skete på et niveau, der svarede til andre kvindedominerede fag på det offentlige område. Frem til Tjenestemandereformen i 1969 blev gruppen fastholdt på dette niveau, og den for lave indplacering blev gentaget efter Tjenestemandereformen.

LaH kunne dog konstatere, at der efter 1970 på det private arbejdsmarked var sket en kraftig lønudvikling for de kvindelige arbejdere bl.a. på grund af flere ligelønstilltag. En sammenligning af bioanalytikernes løn med de faglærte arbejderes viste i perioden fra 1970 til 1995, at faggruppens lønudvikling i denne periode havde været dårligere end de faglærte arbejderes og meget dårligere end de kvindelige arbejderes.

LaH forsøg på at få ligelønsaspektet i fokus i kommissionsarbejdet i 1995 vandt ikke genklang hos Amtsrådsforeningen (nu Danske Regioner). Strejken resulterede i små forbedringer i overenskomsten, men det lykkedes ikke at få arbejdsgiverne til at acceptere problemet med manglende ligeløn.

Bekymrede miner
på Skive Sygehus

FOTO: CASPER JACOBSEN

2008

SUNDHEDSKARTELLET STREJKER

Ved overenskomstforhandlingerne i 2008 var ligelønsaspektet helt centralt. Sundhedskartellet var blevet dannet, og bl.a. dbio havde meldt sig ud af KTO, som dækkede alle de amts-/kommunalt ansattes organisationer. Det hang nøje sammen med, at organisationerne i Sundhedskartellet ikke mente, at det var muligt at gøre noget ved ligelønsproblemet ved fælles overenskomstforhandlinger.

Sundhedskartellet forsøgte selv at sætte det på dagsordenen med to måneders strejke i 2008. Rammen for overenskomsten blev forhøjet en smule, men heller ikke denne gang blev der gjort noget reelt for ligeløn.

Sundhedskartellet accepterede efter to måneders strejke, at det ikke ville være muligt for alvor at løse problemet med ligeløn ved overenskomstforhandlingerne.

Ligelønskommissionen efter dbio's strejke i 2008

Efter strejken i 2008 skulle Lønkommissionen kulegrave de offentligt ansattes løn og arbejdsvilkår. Den viste bl.a., at gruppen med en mellemlang videregående uddannelse (MVU), som bioanalytikere tilhører, har et dårligt afkast af deres uddannelse og lønmæssigt ligger i en "hængekøje".

De, der tager en mellemlang videregående uddannelse (professionsbacheloruddannelse), der kvalificerer til arbejdsopgaver i den offentlige sektor inden for sundhed, omsorg mv., har altså et klart mindre lønmæssigt afkast af denne uddannelse end alle andre, når man ser på den såkaldte standardberegnete timefortjeneste.

Lønkommissionens analyse viste også, at mandsdominerede grupper inden for gruppen af mellemlange uddannelser lønmæssigt ligger øverst. Mandsdominerede grupper har et langt større afkast af uddannelse end de kvindedominerede grupper, fx bygningskonstruktører og diplomingeniører.

I 2008 strejkede dbio sammen med Sundhedskartellet i 60 dage

2018

MERE I LØN TIL ALLE OFFENTLIGT ANSATTE

dbio og alle organisationer på det offentlige område varslede strejke i 2018, efter at det ikke kunne lykkes at lande et statsligt forlig. Selvom dbio primært har medlemmer ansat på det regionale område, sætter statens forlig rammen for forhandlingerne for kommuner og regioner, og der kunne derfor heller ikke indgås forlig med Danske Regioner. En samlet fagbevægelse gik til forhandlingerne med en musketered om, at lønnen som minimum skal følge de privatansattes.

Efter flere ugers forhandlinger i Forligsinstitutionen for staten, kommuner og regioner lykkedes det at lande et forlig, som blev stemt hjem blandt medlemmerne. Ved OK18 blev der dog afsat en ligelønspulje, som bioanalytikere og laboranter fik del i, og en lavtlønspulje, som laboranter fik del i.

PRIVATFOTO

I 2018 varslede hele fagbevægelsen strejke for stat, kommuner og regioner.

Formand Martina Jürs holder tale om ligelønsgebet på Christiansborg Slotsplads på tjenestemandstirsdag, arrangement af græsrodsbevægelsen #slutmed1969

PRIVATFOTO

2021

LØNKOMITÉ IGEN-IGEN?

dbio og Forhandlingsfællesskabet havde også ligeløn på dagsordenen ved OK21. Organisationerne var dog enige om, at problemet skal løses fra Christiansborg og altså uden for overenskomstforhandlingerne.

Det blev derfor en del af musketereden, at Forhandlingsfællesskabet efter OK21 ville rejse en fælles appel til Christiansborg. Ved OK21 blev der dog afsat en ligelønspulje, som bioanalytikere og laboranter fik del i, og en lavtlønspulje, som laboranter fik del i.

I foråret 2021 har græsrodsbevægelsen #slutmed1969 stillet et borgerforslag om et opgør med Tjenestemandstirsreformen, og de har arrangeret tjenestemandstirsreformer i flere danske byer. Borgerforslaget fik på rekordtid de krævede 50.000 underskrifter, men blev ikke vedtaget af Folketinget.

Dansk Sygeplejeråd stemte nej til OK21-resultatet og også mæglingsskitsen fra Forligsinstitutionen. Som en del af forhandlingerne i Forligsinstitutionen var Danske Regioner, Kommunernes Landsforening og Dansk Sygeplejeråd dog enige om at foreslå, at regeringen nedsætter en lønkomité, som netop skal se på ligeløn.

Regeringen er positiv over for at nedsætte en lønkomité, men først når OK21 også er faldet på plads for sygeplejerskerne.

”

”Hvornår ved vi, at en forandring er en forbedring?” – Det er et helt centralt spørgsmål i den forbedringsvejlederuddannelse, Birthe Lundsgaard og Lene Lütken har gennemført. Nu skal de vejlede og sætte forbedringsprojekter i gang i egen og andre afdelinger

Vi skal være lokomotiverne

Kender du det, at du selv eller en kollega får en ide til en ændring, som I alle bliver så begejstrede for, at I fluks sætter den i gang. Efter nogen tid går det imidlertid op for jer, at forandringen ikke var en god ide. For den indbragte jer ikke den forventede forbedring. Hverken for patienterne eller for jer selv.

Den forbedringsvejlederuddannelse, som underviser Birthe Lundsgaard og afdelingsbioanalytiker Lene Lütken for nylig har færdiggjort, skal sikre, at ideer vurderes systematisk, og at forandringer reelt også indebærer en forbedring.

Birthe Lundsgaard og Lene Lütken arbejder i Patologi på Regionshospitalet i Viborg i Region Midtjylland, og de er langt fra de første, der har taget uddannelsen. Hospitalsenheden Midts strategiske mål er nemlig, at der i hver eneste afdeling på hospitalsenhedens sygehuse skal være en eller to personer, der er uddannet til at hjælpe andre i gang med forbedringsprojekter.

Det var på afdelingsledelsens opfordring, at de kom med:

”Vi havde aldrig hørt om uddannelsen før, men det lød rigtig spændende. De studerende skal jo også lære om kvalitetsarbejde, så det ligger fuldt i tråd med mit arbejde som underviser,” siger Birthe Lundsgaard.

”Og jeg sidder i afdelingens kvalitetsudvalg, så det er også meget relevant for mig,” tilføjer Lene Lütken.

Alt det rundt om et projekt

Forbedringsvejlederuddannelsen klæder kursisterne teoretisk og praktisk på til arbejdet. De te-

Vi skal tænke patienter som en helhed. Ikke kun den del, der foregår hos os i laboratoriet.

Birthe Lundsgaard

Og det er særligt vigtigt i vores afdeling, hvor vi ikke ser patienterne.

Lene Lütken

oretiske redskaber øver de sig i med et projekt i egen afdeling.

”Vi lærer, hvordan man sammensætter et forbedringsteam, hvordan vi inspirerer teamet, fastholder motivationen og måler på, om forbedringsprojektet har effekt. Og om hvordan vi formidler resultaterne. Alt det, der er rundt om selve projektet,” fortæller Birthe Lundsgaard.

Allerede inden start skal deltagerne have tænkt over et eget projekt.

”Vi skulle øve os i at føre et projekt gennem alle faser. Vi skal være lokomotiverne, der ikke kun sætter i gang, men også afslutter og konkluderer på projektet,” fortæller Lene Lütken.

Hun og Birthe Lundsgaard valgte et forbedringstiltag med et klart defineret mål: Inden marts 2021 skulle der ligge rettidige patologisvar på 90 % af patienter opereret for mammacancer (se Driverdiagram). Ved projektets start var tallet 45 %.

Håndplukkede teamet

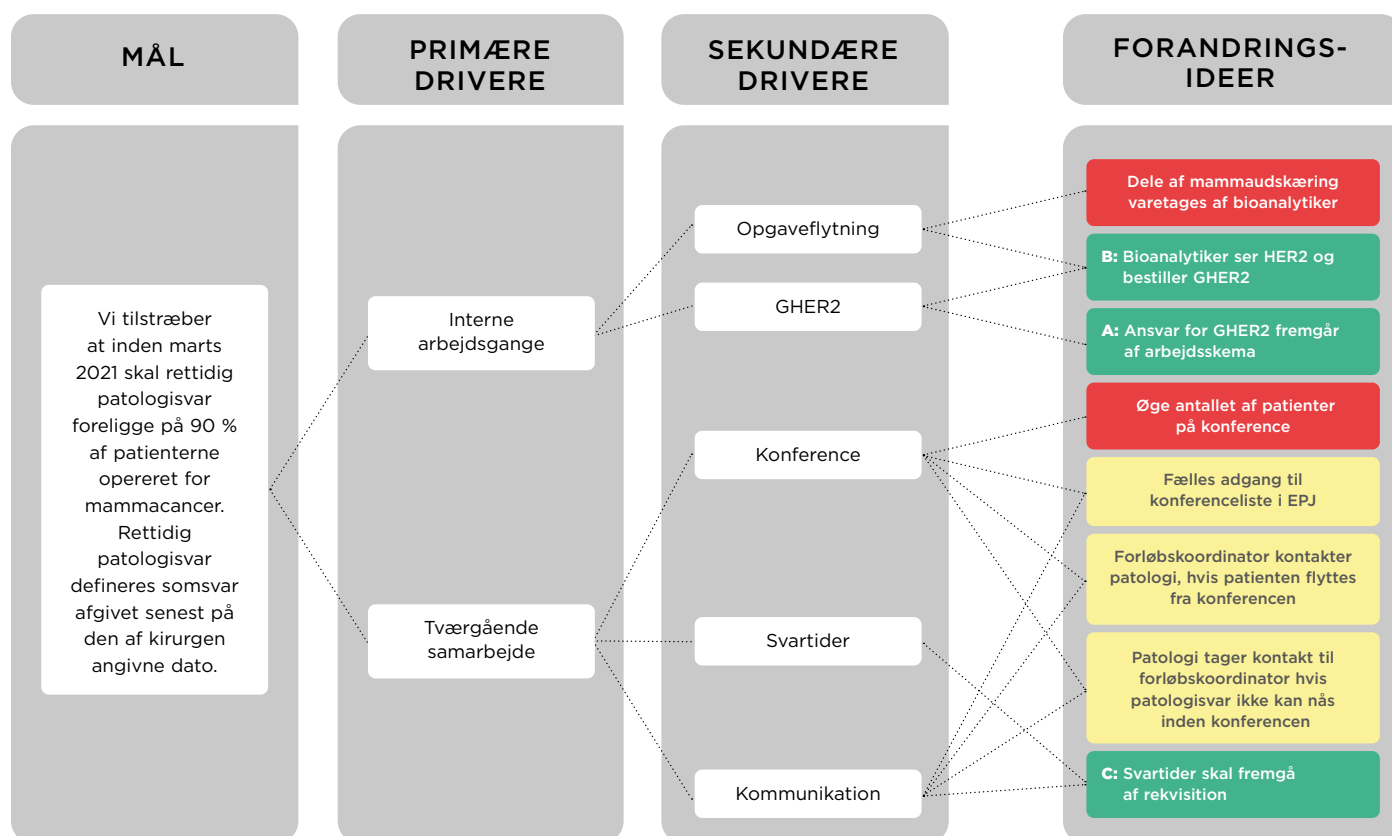
Først skulle projektteamet findes.

”Der er flere hurdler, når man skal nedsætte et team. Fx er det godt ikke kun at have dem med ja-hatten med. Skeptikerne, der kan stille de kritiske spørgsmål, er lige så vigtige,” fortæller Lene Lütken.

”Vi håndplukkede teamet, og ledelsen gav dem tid til projektet, for ellers kan det være svært i en travl hverdag. Det er uhyre vigtigt, at afdelingsledelsen anerkender arbejdet,” tilføjer Birthe Lundsgaard.

Birthe Lundsgaard og Lene Lütken har også lært, hvordan man får god energi ind i et team.

DRIVERDIAGRAM

PROJEKT: RETTIDIGE PATOLOGISVAR I FORBINDELSE MED DIAGNOSTIK AF MAMMACANCER / NAVN: LENE LÜTKEN OG BIRTHE LUNDSGAARD / DATO: 22. JANUAR 2021

”Det kan man som vejleder bl.a. gøre ved at understrege, at de har lov til at fejle. At alt ikke skal være perfekt,” siger Birthe Lundsgaard.

Teamet bestod af en bioanalytiker, en patolog og en sekretær plus en sygeplejerske fra mammakirurgisk afdeling, som arbejder som forløbskoordinator for kræftpakkeforløbene. Hun ved, hvordan laboratoriets svartider påvirker arbejdet i hendes afdeling.

Brainstorm fødte ideer til forbedringer

Med teamet på plads faciliterede Birthe Lundsgaard og Lene Lütken en brainstorm ud fra spørgsmålet: Hvad er det, der har indflydelse på svartiden?

”Vi gav dem helt frie hænder. De skulle ikke lade sig begrænse overhovedet. Hverken af ressourcer eller af praktiske forhold,” fortæller Lene Lütken.

Brainstormen gav otte konkrete ideer, som indeholdt både opgaveglidning, kommunikation og interne arbejdsgange (se Driverdiagram).

”Vi startede med de lavthængende frugter,” fortæller Birthe Lundsgaard.

Ansvar for GHER2 gav hurtigere svar

En sådan ”lavthængende frugt” var at ændre arbejdsgangen, så der fremover altid var en bioanalytiker i afdelingen, som havde ansvaret for at mikroskopere og aflæse reaktion for GHER2 (se A i Driverprogrammet).

GHER2 er en genomisk analyse, der anvendes

til at vurdere, om en kvinde med brystkræft har gavn af supplerende behandling med medicinen Herceptin.

Tidligere blev mikroskopi udført, når der var tid.

”Nu står der i arbejdsplanen, hvem der har ansvaret for mikroskopi den dag, og opgaven skal være gennemført inden klokken 10.00. Det var så nemt at indføre, og det gav pote,” fortæller Lene Lütken.

Efter ændringen foretog de 23 observationer.

”Kun én gang ud af de 23 var opgaven ikke færdig inden klokken 10.00,” konstaterer Birthe Lundsgaard.

Kirurger blev bedre til at angive svartid

Næste skridt krævede kontakt til mammakirurgerne (se C i Driverdiagrammet). Da teamet undersøgte tidligere rekvisitioner, viste det sig, at

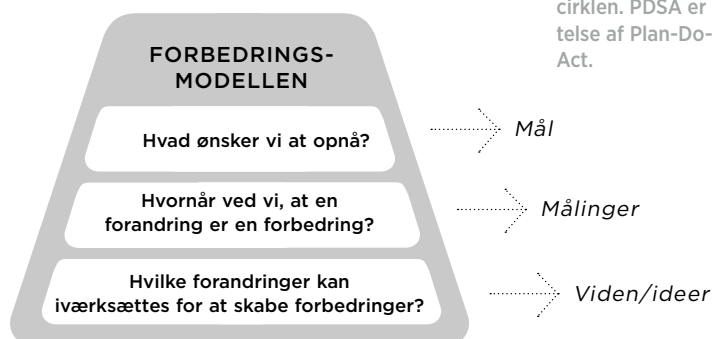
Ideernes farver indikerer, hvad der er gennemført.

De **grønne** er alle ført ud i virkeligheden.

De **gule** er ideer, som viste sig at være unødvendige at gennemføre, idet de fulgte med som affødte virkninger af de grønne tiltag.

De **røde** er hverken gennemført eller afprøvet.

Forbedringsmodellen består af to dele: Tre spørgsmål og en metode til afprøvning og læring, PDSA-cirklen. PDSA er en forkortelse af Plan-Do-Study-Act.

LENE LÜTKEN OG BIRTHE LUNDSGAARD

Forbedringsvejlederuddannelsen

kun de tre af mammakirurgisk afdelings fem kirurger huskede at notere ønsket svartid i rekvisionen.

For patologerne er det vigtigt at vide, hvornår kirurgen regner med svar.

”Når vi ved, om en læge forventer at få svaret inden for nogle timer, eller de måske kan vente til dagen efter, har patologerne mulighed for at prioritere, i hvilken rækkefølge de skal mikroskopere prøverne,” forklarer Lene Lütken.

En snak med kirurgerne hjalp.

”Det er blevet meget bedre,” fortæller Birthe Lundsgaard.

Bioanalytikere scorer nu prøverne

En opgaveglidning fra patologer til bioanalytikere var en anden ide (se B i Driverdiagrammet). Hvis bioanalytikerne kunne overtage mikroskopering og scoring af immunhistokemisk reaktion for HER2, ville patologerne spare en dag i laboratoriet. Det tager nemlig et døgn at udføre analysen.

Scoringen af den immunhistokemiske reaktion er afgørende for, om patienten tilbydes supplerende behandling med Herceptin for sin mammacancer.

”Når scoren for HER2 får værdien 2+, vil det medføre, at der skal udføres en yderligere undersøgelse i form af gentest for HER2, før man endeligt kan sige, om patienten kan have gavn af behandlingen,” forklarer Lene Lütken og Birthe Lundsgaard.

Bioanalytikeren og patologen i projektteamet undersøgte, om bioanalytikeren var i stand til at score prøverne.

”Det viste sig, at bioanalytikeren var lige så god som patologen til at give et bud på, om der skal udføres endnu en undersøgelse. I sidste ende er det dog stadig patologen, der har ansvaret for svarafgivelsen,” fortæller Lene Lütken.

Bioanalytikeren i teamet var fra starten meget positiv over for at lære nyt og hjælpe patologerne med patologerne. Andre var mere skeptiske, og det satte Lene Lundsgaard og Birthe Lütken på arbejde.

Ikke alle var lige begejstrede

”Vi fik brug for alt, hvad vi havde lært på uddannelsen om, hvordan man motiverer mennesker til at acceptere forandringer. Det bliver jo lidt mere besværligt for kollegerne, fordi der er lagt en procedure over på bioanalytikerne i stedet for på lægen, og de har jo travlt nok i forvejen,” siger Lene Lütken.

Hver dag modtager laboratoriet flere prøver fra kvinder opereret for mammacancer, så der var brug for, at et antal bioanalytikere kunne score prøverne. De blev lært op af patologerne.

Startede i juni 2016.

Varer 10 måneder.

Udbydes af forsknings- og konsulenthuset DEFACTUM.

Formålet med uddannelsen er at uddanne forbedringsvejledere, som kan iværksætte, lede og vejlede forbedringsprojekter, der kan føre til forbedringer i sundhedsvæsenet. Når uddannelsen er gennemført, vil en forbedringsvejleder kunne:

- Afdække problemers omfang
- Sætte systematiske mål
- Anvende metoder til at afprøve nye arbejdsgange
- Måle forbedringer systematisk og hyppigt
- Lede forbedringsarbejde og eliminere barrierer
- Anvende metoder til at fastholde opnåede resultater og sprede forbedringer.

KILDE: DEFACTUM OG REGION MIDTJYLLAND

DANSK SELSKAB FOR PATIENTSikkerhed, PS, UDBYDER EN LIGNENDE UDDANNELSE: FORBEDRINGSAGENTUDDANNELSEN.

”Vi motiverede dem med, at det jo var for patientens skyld, at vi ændrede arbejdsgange. Og så understregede vi, at de jo ikke kan gøre noget forkert. Der er altid en patolog i baghånden som backup, hvis bioanalytikeren er i tvivl,” fortæller Birthe Lundsgaard.

Sparer en dag

Andre ideer, fx om fælles adgang til konference i EPJ (se de tre gule bokse i Driverdiagrammet), viste sig ikke nødvendige at afprøve.

”Bare det, at vi har fået en bedre kommunikation mellem afdelingerne, har hjulpet. Forløbskoordinatoren i mammakirurgisk afdeling har nu indsigt i, at svaret ikke er kommet, fordi patologen sidder og arbejder på det. De ved, at det ikke er nødvendigt at flytte patienten fra en konference, hvilket ofte skete før,” forklarer Birthe Lundsgaard.

”Nej de ved nu, at på det tidspunkt, de har noteret, at de forventer svar, vil svaret foreligge, og ellers vil afdelingen give besked til forløbskoordinatoren,” supplerer Lene Lütken.

Svaret på den opfølgende gentest får lægerne også tidligere end før.

”Når bioanalytikeren udfører mikroskopi og scoring for HER2, kan gentesten for HER2 i mange tilfælde udføres en dag tidligere. Derved sparer vi en dag i forhold til svarafgivelse,” forklarer Birthe Lundsgaard.

80-90 procent af svar er nu rettidige

I den periode, Birthe Lundsgaard og Lene Lütken har arbejdet med forbedringsprojektet, har afdelingen opnået, at andelen af patienter, der får rettidigt svar, er hævet fra 45 % til 80-90 %.

”Det kan vi dog ikke tage æren for. Det vigtigste i forhold til målet er, at vi i afdelingen har fået ansat flere patologer,” siger Lene Lütken.

Nu venter de to forbedringsvejledere på nye projekter.

Er klar til kollegers ideer

De har sat en forbedringstavle op, hvor kollegerne kan poste deres ideer.

”Vi ved, at de har mange ideer, men de skal vurderes på en struktureret måde. Især hvis det involverer andre afdelinger. Vi skal stille spørgsmålet: Hvornår er det en forbedring? Og hvis svaret er nej, skal vi ikke gøre det,” siger Birthe Lundsgaard.

Lene Lütken uddyber:

”Når der er et emne i laboratoriet, som egner sig til et forbedringsprojekt, kobles en af os på som forbedringsvejleder. Vi kan også bruges af andre afdelinger, for det kan være en god ide med friske øjne på samarbejde og arbejdsgange.” □

Sammen kan vi arbejde på at reducere preanalytiske fejl

BD er på stedet under IFBLS-messen den 24.-28. August. Kom og besøg os i vores stand for at høre mere om, hvordan vi arbejder med diagnostik og håndtering.

bd.com

BD, the BD Logo, are trademarks of Becton, Dickinson and Company or its affiliates.
© 2021 BD. All rights reserved.

EN BRÆNDENDE PLATFORM

”Allerede da jeg sad med i arbejdet med specialeplanerne i 2008, hørte jeg lægerne sige, at bioanalytikerne ikke var dygtige nok. Med den hastige faglige og teknologiske udvikling er det sindssygt vigtigt, at vi får en ambitiøs efteruddannelse inden for specialerne. De ældre bioanalytikere går på pension i disse år. Det er dem, der bærer fagets specialviden, lærer fra sig og underviser lægerne. Det er svært at komme op på det niveau igen, og det er i 12. time, at vi kommer i gang.”

Centerchefbioanalytiker Lene Ørnstrup, Rigshospitalet,

i artikel om Region Hovedstadens kompetenceudviklingsprojekt i fagbladet 7/8 i 2019.

SPECIALISERING

de første erfaringer fra projekt om kompetenceudvikling

I fagbladet i juni 2019 fortalte vi om et stort projekt om kompetenceudvikling forankret i Region Hovedstaden. Målet er, at 10 procent af bioanalytikerne skal videreuddannes til specialistaniveau. Samtlige specialer skal udarbejde en plan for specialiseringsmoduler.

Da corona kom, blev projektet sat noget tilbage, men inden da nåede ledende bioanalytiker i Klinisk Genetisk Afdeling på Rigshospitalet Peter Böhm m.fl. sammen med uddannelseskonsulent Conny Egebjerg på Københavns Professionshøjskole og lektorer fra Bioanalytikeruddannelsen samme sted at få planlagt et modul i molekylærmedicinsk laboratorieteknologi. Modulet har været afviklet to gange. Sidste gang udelukkende virtuelt.

TEKST / JYTTIE KRISTENSEN, REDAKTØR

Især JOURNAL CLUB har været en succes

Nyt modul i molekylærmedicinsk laboratorieteknologi har fået fine evalueringer fra deltagerne. Uddannelsen følges op af modul 2, der fokuserer på kvalitetssikring og håndtering af NGS-data.

”Vi har jo arbejdet inden for genetikken i mange år, så på nogle områder var niveauet på modulet lidt under vores praktiske vidensniveau, men på andre som fx litteratursøgning fik vi meget ny og brugbar viden,” siger Anne Marie Høgh Lauridsen.

Hendes kollega i Klinisk Genetisk Afdeling på Rigshospitalet, Kate Nielsen uddyber:

”Jeg har naturligvis læst videnskabelige artikler før, men nu har jeg lært at søge litteratur på en systematisk måde, og det kan jeg umiddelbart bruge i mit arbejde. I et konkret tilfælde skulle vi oprense DNA fra sædceller, men vi fik næsten intet DNA ud af cellerne. Ved at søge i litteraturen fandt vi ud af, at det var, fordi DNA’et skal ekstraheres på helt andre måder.”

De to bioanalytikere har deltaget i et nyt diplommodul i molekylærmedicinsk laboratorieteknologi. Modulet er udviklet i et tæt samarbejde mellem praksis og Københavns Professionshøjskole, KP, som også er udbyder af modulet.

Fagbladet har talt med

Uddannelseskonsulent **Conny Egebjerg** og ledende bioanalytiker **Peter Böhm** samt to bioanalytikere, der har deltaget på modulet, **Anne Marie Høgh Lauridsen** og **Kate Nielsen**, fra Klinisk Genetisk Afdeling på Rigshospitalet.

Booster selvtilliden

Conny Egebjerg er uddannelseskonsulent i Videreuddannelsen på KP og har haft ansvaret for udviklingen af modulet. Hun nikker genkendende til Kate Niensens og Anne Marie Høgh Lauridsens beskrivelse.

”Vi har vægtet journal clubs og undervisning i at læse videnskabelige artikler meget højt. Det kan bioanalytikerne bruge både til at udvikle deres egen praksis og til at gøre sig attraktive som diskussionspartnere for andre bioanalytikere og akademikerne. På modulet bruger de lang tid på at læse og diskutere. Det er en af vores første prioriteter,” siger Conny Egebjerg.

Hun mener, at det giver et boost til bioanalytikernes selvtillid.

”Nu kan de også se, hvis der er fejl i artiklen, de kan argumentere med andre, stille spørgsmål og være med i de faglige diskussioner.”

Eksamen baseret på litteratursøgning

I den afsluttende opgave på modulet er litteratursøgning da også helt central.

”Opgaven skal vise, at vi kan finde et problem, der har relevans for klinikken. Vi skal finde artikler og forklare, hvordan vi har fundet dem,” fortæller Anne Marie Høgh Lauridsen.

Hun og Kate Nielsen udarbejdede opgaven sammen, og det blev til 3 ugers intensiv opgaveskrivning.

”Vi ville først skrive en opgave om primerdesign. Vi brugte lang tid på at søge artikler, men det viste sig, at der ikke fandtes nok nyere litteratur om primerdesign,” fortæller Kate Nielsen.

De valgte i stedet en opgave om ”proteinaktivitetsassays til evt. diagnostisk brug”, som hører til under funktionelle analyser, som Anne Marie Høgh Lauridsen arbejder med. Kate Nielsen arbejder til daglig med analyse af WES-data (Whole Exome Sequencing) (ID-panel) m.m.

”Vi søgte videnskabelige artikler om proteinaktivitetsassays for at undersøge, om der fandtes assays, som evt. ville kunne bruges til diagnostik,” forklarer Anne Marie Høgh Lauridsen.

Kate Nielsen tilføjer: ”Og jeg blev jo presset ind i at lære, hvordan man i laboratoriet kan danne proteiner ud fra gener med VUS'er og siden teste deres aktivitet. Så det har været lærerigt” (VUS: Variant of Uncertain Significance, red.).

Med 15 deltagere på holdet, som alle arbejder med molekylærmedicinske metoder, var der rig mulighed for at nørde fag.

Giver netværk også bagefter

”Det var så sjovt at opleve, hvordan deltagerne taler med hinanden om, hvordan de gør. Der foregik en kæmpe vidensdeling og sparring. Det er jo meget erfarne og dygtige deltagere, som mødes,” fortæller uddannelseskonsulent fra KP Conny Egebjerg.

Hun fortæller videre, at underviserne fra bioanalytikeruddannelsen på KP har fået flere aha-oplevelser i mødet med deltagerne.

”De får et udbytte i klinikken, og vi får noget tilbage på KP. Det er en fornøjelse at være sammen med så kanondygtige bioanalytikere. Blandt deltagerne sidder nogle med erfaringer på alle områder. Det har også givet dem et netværk, nu

JOURNAL CLUB

En journal club er et forum for fagpersoner, der ønsker at diskutere fælles faglige forhold med udgangspunkt i videnskabelige artikler.

tør de godt ringe til kolleger på andre afdelinger og hospitaler og spørge om noget fagligt,” siger Conny Egebjerg.

Kate Nielsen og Anne Marie Høgh Lauridsen har også fået nogle ahaoplevelser.

”Vi har fået en indsigt i, hvad man bruger DNA-sekventering til i andre specialer. Jeg vidste godt, at de sekventerer i mikrobiologien, i patologi og i klinisk biokemi osv., men ikke hvor stor en del af diagnostikken det er blevet,” siger Kate Nielsen.

Vil gå dybere ned i metoder næste gang

Indholdet i modulet er omfangsrigt og ambitiøst.

”Underviserne var meget dygtige, men nogle havde for kort tid til de meget spændende emner,” siger Anne Marie Høgh Lauridsen.

Kate Nielsen tilføjer: ”Ja, måske kunne man tage færre metoder og så gå dybere ned i stoffet. Jeg tror, at vi ville lære mere på den måde.”

Netop den erfaring har planlæggerne mærket sig. Hvor der i dag gennemgås mange forskellige molekylærmedicinske metoder og forskellig diagnostik, vil fremtidige moduler satse på at arbejde dybere med de enkelte metoder.

”Vi skal være meget mere fokuseret på analysemetoder, der er tættere på bioanalytikernes praksis. Vi vil skære noget af den undervisning i diagnostik, som er nice to know, men som ikke er direkte relevant for bioanalytikere,” siger Conny Egebjerg.

”Ja, det vil være vigtigt for arbejdet med metodeudvikling og problemløsning i laboratorierne og samtidig betyde, at flere bioanalytikere vil kunne undervise på modulet og bidrage med deres erfaringer omkring metoderne,” supplerer Peter Böhm.

Kvalitetssikring og håndtering af NGS-data

Den oprindelige plan var, at modulet i molekylærmedicinsk laborieteknologi skulle følges op med et modul i bioinformatik.

I stedet kommer modul 2 til at handle om håndtering og kvalitetssikring af data fra NGS-platforme. Peter Böhm forklarer, at modulerne sigter mod, at flere bioanalytikere selvstændigt kan vurdere og kvalificere data samt deltage i

svarafgivelse. En opgave, der i dag overvejende udføres af akademikere.

”Den opgaveglidning, der skal til, er en kompliceret proces, hvor begge parter skal kunne se meningen med forandringen, og hvor kvaliteten i arbejdet ikke kompromitteres. En af bioanalytikernes kernekompetencer er vurdering og kvalitetssikring af resultater, så selvfølgelig skal bioanalytikerne også deltage i dette arbejde for NGS-data. En opgave, som akademikerne godt kan se meningen med,” siger Peter Böhm.

Hverken det konkrete indhold eller titlen på modul 2 er helt på plads endnu.

”Vi skal blive mere tydelige på, hvilke områder i arbejdet bioanalytikerne kan tage sig af, og sætte ind med undervisning her, så læringen på modulet kan anvendes direkte, når deltagerne kommer tilbage til praksis,” fortsætter Peter Böhm.

Planlæggerne håber, at modul 2 kan komme i gang i 2022.

Skal bevare de interessante opgaver

Videreuddannelse af bioanalytikerne til nye opgaver haster, mener Peter Böhm.

”Metoderne inden for molekylærgenetikken snævres ind. Der bliver færre metoder, og bioanalytikerne begynder at have mere skærmtid end laboriearbejde. Og så er automatisering afgørende for, at laboratorierne kan følge med den stigende efterspørgsel efter genetiske analyser,” siger den ledende bioanalytiker.

Kate Nielsen og Anne Marie Høgh Lauridsen oplever også, at automatiseringen banker på, og at det kan bekymre.

”Vi vil gerne blive ved med at lave noget interessant, og gennem hele vores arbejdsliv har vi haft et tæt samarbejde med lægerne og akademikere i afdelingen. Det vil være ærgerligt, hvis vi mister det, og hvis vi mister adgangen til at se det hele billede omkring en patient, men kun ser den enkelte analyse,” siger Anne Marie Høgh Lauridsen.

Peter Böhm kan godt forstå bekymringen.

”Det er derfor, vi skal skabe nogle andre sammenhænge mellem faggrupperne. Hvor kan vi ellers spille hinanden gode? Hvis det lykkes, kan vi forventeligt skabe endnu tættere bånd mellem de forskellige fagligheder i afdelingerne.” □

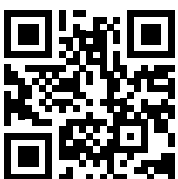

Haematology for all

Market-leading in our field, our solutions address our customers' needs, from the smallest laboratories to large laboratory groups, with a portfolio ranging from compact instruments to large-scale workflow designs.

With our knowledge and experience as a haematology specialist, we are confident that our analysers and services help to make your life a little easier. They will support you in your day-to-day work, underpin your clinical capabilities, and ultimately benefit the health of your patients.

Curious about our complete offering? Then check

www.sysmex.dk

Den 22. - 23. september 2021 står vi klar
på DiaLabXpo på stand 1032 og 1044

DANDIAG

Din partner inden for salg, service
og kalibrering af laboratorie- og
pipetteringsudstyr

**NYHED
MINI 96**

KURSUS

Vejeteknik & optimal opsætning af vægte

Få kendskab til vægtens funktioner

- Korrekt opsætning af vægten i dit laboratorium
- Håndtering af daglige vejeopgaver
- Vægtens optimale arbejdsområde
- Vægtens indstillinger/features

Pipetteteknik & ergonomi

Ensartede resultater og god ergonomi

- Gennemgang af anbefalede teknikker
- Sådan skal du pipettere i praksis
- Sådan opnår du ensartede resultater
- Ergonomiske forhold skal du være opmærksom på

Laboratorievand & anlægstyper

Sådan opnår du den rette vandkvalitet

- Opnå den vandkvalitet du skal bruge
- Få kendskab til forskellen mellem anlægstyper
- Hvilke overvejelser du skal gøre, inden du vælger anlæg
- Få indsigt i omkostninger forbundet med dit valg

Service & kalibrering af pipetter

Vejledning i service og kalibrering

- Service og daglig vedligehold
- Pipettens optimale arbejdsområde
- Fastsættelse af krav til dine pipetter
- Opmærksomhed på præcision og nøjagtighed

INTEGRA
 sartorius

Biozym
SCIENCE IS OUR BUSINESS

OHAUS

ROTAPURE
LAB INSTRUMENTS

BRAND

VELP
SCIENTIFICA

National
Lab

eppendorf

Mød os på
IFBLS
kongressen

Kontakt os på salg@danddiag.dk eller +45 4343 3057

PRÆMIE:
10.000 kr.

I 2020 vandt Afdelingen for Blodprøver og Biokemi ved Regionshospitalet Randers dbio's arbejdsmiljøpris for deres mentorordning. Foto: Helle Arensbak

Skal I vinde?

dbio's arbejdsmiljøpris

LÆS MERE
kortlink.dk/xrn8

DEADLINE
for indstilling
til prisen:
19. oktober 2021

Hvem
skal have?

dbio-prisen 2021

Bioanalytiker Ulla Saabye Steffensen modtog dbio-prisen i 2018 for sit arbejde med at kvalitets-sikre POCT-udstyr i borgernes hjem i samarbejde med en akutsygeplejerske. Foto: Astrid Dalum

LÆS MERE
Man kan selv søge prisen, og man kan indstille en anden eller andre. I begge tilfælde skal det ske på en formular på:

kortlink.dk/2cf54

ANSØGNINGSFRIST
1. oktober kl. 12.00

dbio-prisen

Prisen er blevet uddelt i alt 14 gange. De første syv under navnet LAH-prisen, da foreningen hed Landssammenslutningen af Hospitalslaboranter, LaH. Skiftet til Danske Bioanalytikere skete i 1999.

Kompetencemidler til at
styrke dig i din rolle

Puljer til erfarne FTR'er, TR'er og AMIR'er

**LÆS MERE
OG SØG HER**
• Specielt for TR og FTR:
kortlink.dk/24nhr
• Specielt for Amir:
kortlink.dk/24nhs

ANSØGNINGSFRIST
15. oktober

2 INSPIRATIONSDAGE

Life Science • Udstilling • Konferencer

Docken KBH • 22.-23. september 2021

dialabxpo.dk

Besøg udstillerne på DiaLabXpo

A/S Ninolab - D1036
A/S Vestfrost Solutions - D1084
AH Diagnostics A/S - D1078
Aidian Denmark ApS - D1020.01
Ampliqon A/S - D1018
Arctiko - D1090
Biolab A/S - D1084
Buch & Holm A/S - D1058
Busch Vakuumenteknik A/S - D1066
CelVivo Aps - D1012
Colly Flowtech AB - D1112
Dacos A/S - D1086
Dandiag A/S - D1044, D1032
Dansk Laborant Forening - D1014
DFM A/S - D1052
DiaSorin AB - D1020.04
DORTE EGELUND APS - D1108
Elpro Nordic ApS - D1148
Eppendorf Nordic A/S - D1098
Ergotec Arbejdsmiljø ApS - D1134
Eupry Danmark - D1031
Flow Robotics - D1085
Food Diagnostics ApS - D1064
Genpack A/S - D1082
GreenMatic A/S - D1096
HaemoMedtec A/S - D1050
Hamilton Robotics - D1132
Holm & Halby A/S - D1090
I&L Biosystems Nordic A/S - D1102
In Vitro A/S - D1054
Inniti - D1020.05
Insatech A/S - D1149
Kem-En-Tec Nordic A/S - D1138
Ken Hygiene Systems A/S - D1048
Lab Denmark - D1142
Labsupport ApS - D1083
LabWare - D1024
Mettler - Toledo A/S - D1060
Miele A/S - D1126
Mikrolab Aarhus A/S - D1062
Nordic Biolabs AB - D1034
Nordic Biosite ApS - D1030
Promega Biotech AB - D1034
Ramcon - D1116
Sani Membranes ApS - D1020.02
Saveen Werner ApS - D1114
SBT Instruments - D1150
Scotsman Køleteknik A/S - D1084
Shimadzu Filial Danmark - D1122
Siemens Healthineers A/S - D1020.06
Solutions4you by Charlotte Skovgaard - D1010
SSI Diagnostica - D1144
Takara Bio Europe SAS - D1088
Triolab AS - D1120

Der er massiv opbakning fra udstillerne. De glæder sig til et gensyn med dig og det personlige møde, hvor de præsenterer deres nyheder, produkter og løsninger.

Som besøgende på DiaLabXpo kan du opleve årets event og få:

- **Ny viden & inspiration**
- **Nye kontakter**
- **Nye perspektiver i dit arbejde**
- **Nye løsninger og produkter**
- **Nye konferencetemaer: Digitalisering, Bæredygtighed, COVID-19 og Indkøbernes Dag**

Sæt kryds i kalenderen 22. - 23. september 2021 – vi mødes på Docken i KBH.

Fri entré og konferencedeltagelse.

Læs mere på dialabxpo.dk

» Hvis man er beskæftiget inden for laboratorie- og diagnostikbranchen er DiaLabXpo for mig at se ganske enkelt et sted, man skal være for at blive inspireret og møde de vigtige mennesker i branchen.

MORTEN DYRNER

Formand for udstillingsudvalget i brancheforeningen DiaLab, administrerende direktør i Holm & Halby

DiaLabXpo
Life Science • Udstilling • Konferencer

Indkaldelse til ordinær kongres i Danske Bioanalytikere

"Bioanalytikere i front"

I dbio skal vi samles om en fortælling for foreningen, der skal understøtte, at bioanalytikerne som profession vedbliver med at være i front i fremtidens sundhedsvæsen

TAK

til bioanalytikere
og laboranter
fra Sygehus
Sønderjylland
for at stille op
til foto

Foreløbige dagsorden

- 1 Valg af dirigent
- 2 Valg af stemmetællere
- 3 Godkendelse af dagsorden
- 4 Godkendelse af forretningsorden
- 5 Beretning om dbio's virksomhed
- 6 Godkendelse af regnskab
- 7 Forslag til vedtægtsændringer
- 8 Indkomne forslag
- 9 Fastsættelse af honorarer og fratrædelsesvilkår
- 10 Fastsættelse af rådighedsbeløb til regionerne
- 11 Fastsættelse af kontingent og bidrag til Garantifonden
- 12 Orientering om valg af forretningsudvalg og eventuelt valg af 1.- henholdsvis 2.-næstformand, jf. § 14, stk. 2
- 13 Eventuelt.

Kongresdelegerede får senest 3 uger før kongressen en e-mail med indkaldelse og den foreløbige dagsorden. Kongresmaterialet vil være tilgængeligt via hjemmesiden senest 2 uger inden kongressen.

Temaet for kongressen er Bioanalytikere i front. Kongressen skal drøfte og give input til en grundfortælling for dbio, der fremadrettet beskriver dbio's "dna" i forhold til ambitionen om at være en forening, der understøtter bioanalytikerne i at være i front på arbejdspladserne.

Medlemmer af Danske Bioanalytikere, som ikke er kongresdelegerede, kan deltage i kongressen som tilhørere. Gæster kan dog ikke deltage i processen omkring grundfortællingen.

Interesserede medlemmer bedes kontakte Danske Bioanalytikere senest 15. september af hensyn til planlægningen af kongressen. Tilhørere skal selv dække udgiften.

Hovedbestyrelsens beretning bliver udsendt som et særnummer af fagbladet ultimo oktober 2021.

PETRISKÅLEN

Bliv klogere på, hvordan politik, strategi og meninger dannes i Danske Bioanalytikere

Mødet i Hovedbestyrelsen den 15. og 16. juni

Næste møde 18. august

Som en følge af Corona-pandemien har især molekylærbiologien og mikrobiologien på hospitalerne fået meget nyt udstyr og ekstra personale. dbio har på opfordring fra Danske Regioner budt ind med nogle forslag til, hvad regionerne kan bruge den ekstra kapacitet og normering til. En gruppe af bioanalytikere blev indkaldt som rådgivere.

På baggrund af deres input har dbio foreslået Danske Regioner, at det molekylærmedicinske område og analyseudstyr med fordel kan gå på tværs af de diagnostiske specialer. Udstyret kan fx indgå i den daglige drift, bl.a. også i forhold til biobanker. Udstyret kan benyttes på tværs af afdelinger i forskningssammenhænge. Og endelig kan det POCT-udstyr, som er indkøbt, anvendes i fremskudte enheder blandt andet til test for influenza.

dbio mener også, at erfaringerne fra Corona bør betyde en mindre stram normering fremover.

"Hvis vi skal have et sundhedsvæsen, der hurtigt kan omstille sig fx i tilfælde af en ny pandemi, kræver det, at vi ikke har et sundhedsvæsen, der er i knæ", konkluderede formand Martina Jürs.

dbio: Brug den øgede testkapacitet på tværs

Dag fagbladet i sensommeren 2020 besøgte mikrobiologisk afdeling på Aarhus Universitetshospital fyldte kasser med nyindkøbte kits op i gangene. Andre steder blev der bygget om og udvidet til det nye udstyr.

Hanne Bonde, regionsformand i Syddanmark mente, at det nye udstyr kommer til at stå og samle støv.

"Vi har ikke råd til at køre på udstyret, når pandemien er slut. Jeg tror, at vi har en masse overflødig udstyr stående, og at vi ryger tilbage til den normale normering og økonomi. Det er naivt at tro andet", sagde Hanne Bonde.

Til det svarede Trine Rasmussen, som har været med til at rådgive dbio:

"Vi kan godt bruge noget af det nye udstyr, som kan gå på tværs. Jeg tror, at mange godt kan godt se fordelene i, at medarbejdere ikke skal vente en dag på at komme til udstyr. Og udstyret skal bruges. Det har jo kun en vis holdbarhed".

FRUSTRATION OVER REGULERINGSORDNING

Danmarks Statistik har beregnet reguleringsordningen pr. 1. oktober 2021, og Martina Jürs udtrykte sin frustration:

"Det ser desværre værre ud, end vi havde frygtet. Vi får kun 0,4% i lønstigning pr. 1. oktober, det er uhørt, at vores medlemmer bliver straffet for at have udført overarbejde i forbindelse med Covid-19 situationen", sagde hun.

Reguleringsordningen er en ordning, der skal sikre, at det offentlige og det private arbejdsmarkeds lønninger udvikler sig nogenlunde parallelt. I perioden med Corona er de offentligt ansattes lønninger steget bl.a. på grund af overarbejde, ansættelse af flere medarbejdere og forskellige ekstra tillæg fx for arbejde med coronapatienter. Og det er bl.a. den udvikling, der nu har indflydelse på, at offentligt ansatte ikke får den lønstigning, som der ellers var skønnet ved indgåelse af OK21 i foråret.

Under OK21 forhandlingerne ønskede dbio og resten af Forhandlingsfællesskabet, at overarbejde, tillæg m.m., som følge af Covid-19 skulle holdes uden for den lønoppørelse, som indgår i reguleringsordningen. Det lykkedes ikke, at få arbejdsgiverne til at acceptere den løsning. Forhandlingsfællesskabet arbejder dog videre på en ændring af lønindeks og har stadig opgørelsesmetoden på dagsordenen.

KLAR TALE ER EFTERSPURGT

Danske Bioanalytikere holdt i maj en virtuel workshop for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanterne i et nyt redskab "Klar tale – få sagt det der skal siges".

"dbio har fået meget ros for workshoppen. Kan man ikke få det bredt længere ud til medlemmerne. Der er flere på arbejdspladserne, der kunne have gavn af at kende til det", sagde Trine Rasmussen fra Region Syddanmark.

Arbejdsmiljøkonsulent i dbio Sanne Jensen fortalte, at hun også har fået en forespørgsel fra en arbejdsplads om at holde oplæg om Klar Tale.

dbio's strategi i forhold til værktøjer indenfor arbejdsmiljøområdet er at klæde repræsentanter – og hvor det er relevant også gerne lederne – på til at arbejde videre med dem på de enkelte arbejdspladser og på den måde sikre, at flest mulige arbejdspladser får glæde af værktøjerne.

LØNKOMITÉ - VI SKAL VÆRE MED

Fagbevægelsens Hovedorganisation, FH har som følge af den voksende utilfredshed med lønindplaceringen af især kvindesfag, der blev grundlagt ved Tjenestemandsskiftet tilbage i 1969, stillet et forslag om, at der nedsættes en lønkomité. Den skal kulgrave lønstrukturere i den offentlige sektor. Lønkomiteen foreslås nedsat, når de offentlige overenskomstforhandlinger er afsluttet. Det vil sige, når også konflikten med sygeplejerskerne er landet.

Formand Martina Jürs gjorde opmærksom på, at der i Forhandlingsfællesskabet, FF er 51 organisationer, som alle sammen gerne vil have en stemme i en kommende lønkomité.

"Det vil være svært for de små organisationer at få en plads i lønkomiteen, men vi skal gøre opmærksomme på, at lønligheden også gælder for bioanalytikerne. Måske kan de små organisationer gå sammen og få en fælles plads i komiteen", foreslog hun.

dbio STØTTER TJENESTEMANDS- TIRSDAGE

En græsrodsgruppe står bag Tjenestemandstirsdays, events, der er sat i værk for at råbe politikerne op om den ulighed, der er mellem typiske mande og kvindefag som fx jordemødre, sygeplejersker, bioanalytikere og pædagoger. Gruppen mener, at uligheden blev skabt i 1969 med Tjenestemandstirsdagen, hvor de offentligt ansatte blev indplaceret lønmæssigt. dbio støtter op om Tjenestemandstirsdays. Formand Martina Jürs og næstformand Bitten Kaanbjerg Kristensen har holdt taler på tjenestemandstirsdays i henholdsvis København og Aarhus. Eventsene er sat på hold i sommerferien.

Læs også artiklen i bladet side 22.

SUNDHEDS- REFORM PÅ VEJ

Først kom regeringsskiftet og derefter COVID-19. Begge dele har forsinket den sundhedsreform, som den tidligere regering med Lars Løkke i spidsen vedtog i 2019. Nu har den nuværende regering bebudet, at de forventer at fremlægge en samlet sundhedsaftale i efteråret 2021. Den røde tråd i aftalen er, at mere skal rykkes ud fra hospitalerne, og at almindelige sygdomme skal løses lokalt. Der er allerede indgået aftale om 21 såkaldte sundhedsklynger centreret om 21 akuthospitaler, og overgangen mellem de to sektorer skal være mere glidende.

dbio støtter tanken om et mere borgernært sundhedsvæsen, på betingelse af, at kvaliteten for patienten bliver den samme uanset hvilken sektor, der behandler.

50

ÅR MED KURSER

I år er det 50-året for dbio's kurser, og i alle årene har det være bioanalytikere selv, der udvikler kurser for andre bioanalytikere. Kurserne opstod, fordi der dengang ikke var andre uddannelses tilbud til bioanalytikere, så derfor tog foreningen sagen i egen hånd. HB ønsker, at jubilæet bliver markeret.

OK21

NY LÆGELIG LEDELSESSTRUKTUR

I forbindelse med OK21 indgik Danske Regioner og FAS, Foreningen af Speciallæger en aftale om en ny ledelsesstruktur og nye ledertitler. De ledende overlæger bliver cheflæger, og overlæger vil fremover hedde ledende overlæger. Den nye struktur bekymrer de ledende bioanalytikere. De frygter, at de nye titler vil skabe ubalance i ledelsestitler og ikke mindst usikkerhed om ledelsesstrukturen og princippet om sideordnet ledelse, herunder ansvar, beslutningskompetence og referenceforhold. Lederrådet i dbio har sendt et brev til Danske Regioner, hvor de redegør for deres bekymring. Lederrådet vil gerne have et møde med HB om sagen.

KONGRES: ÆNDRINGER AF VEDTÆGTER

En gruppe af HB-medlemmer har inden dbio's ordinære kongres i november gennemgået dbio's vedtægter for at vurdere, om der skal ændres i ordlyd, eller om en vedtægt måske helt skal udgå. HB diskuterede bl.a. passus om æresmedlem, emblem og annoncering af valg i fagbladet. Alle ændringer og revideringer besluttes af de delegerede på kongressen.

KONGRES: dbio SKAL HAVE EN KERNEFORTÆLLING

Overskriften for dbio's kongres i november 2021 er "Bioanalytikere i front". På kongressen skal de delegerede drøfte tre udkast til en såkaldt kernefortælling om dbio. Kernefortællingen skal have fokus på, hvordan Danske Bioanalytikere som forening understøtter bioanalytikerne i at være i front. De tre udkast udarbejdes af kommunikationsbureauet Publico Kommunikation, og HB skal senere på baggrund af de delegeredes diskussioner udarbejde kernefortællingen. Ikke alle i HB fandt ordet kernefortælling velvalgt.

"Jeg har det stramt med ordet kernefortælling, det er blevet så misbrugt. Kan vi i stedet kalde det for dbio's dna?" sagde Klara Jørgensen fra Hovedstaden.

Den betegnelse fandt Trine Rasmussen, dbio-Syddanmark ikke dækkende.

"Vi udvikler os jo hele tiden, så fortællingen vil måske være en anden om nogle år. For mig er dna noget statisk, med mindre det er muteret!", konstaterede hun.

Ruth Szöke, dbio-Midtjylland indskød, at resultatet skal kunne bruges i praksis: "Kernefortællingen skal ikke bare være noget, vi skal have for at have det. Bioanalytikere er jo nogle meget pragmatiske mennesker".

"Vi skal tage sagen videre ..."

dbio TAGER FLEKSJOBSAGEN TIL HØJESTERET

Efter at Region Sjælland tilbage i 2018 i forbindelse med en fyringsrunde, valgte at afskedige samtlige bioanalytikere i fleksjob på Sjællands Universitetshospital, har Danske Bioanalytikere kørt sagen først i Byretten og senest i Østre Landsret. Danske Bioanalytikere mener, at der med opsigelserne er sket et brud på loven om forskelsbehandling. dbio tabte først sagen i Byretten og i maj også i Landsretten. Dog denne gang uden fuld enighed hos dommerne. To valgte at frifinde Region Sjælland, mens en dommer gav dbio medhold. Det er muligt at føre sagen ved endnu en instans nemlig i Højesteret, og HB var slet ikke i tvivl.

Håkon Schultze, dbio-Hovedstaden: "Vi skal tage sagen videre. Det er en markering af, at vi ikke synes, det er ok".

Og fra den sjællandske regionsformand Anja Aakeson lød det: "Vi skal føre den videre, vi har også opbakning fra alle andre fagforbund".

Hvornår sagen kommer for Højesteret vides endnu ikke.

NY BIOANALYTIKER- UDDANNELSE I NORDJYLLAND

Regeringens uddannelsespolitiske udspil fra maj indeholder en ny bioanalytikeruddannelse i Hjørring. dbio og især regionsformand Merete Kjeldgaard har længe arbejdet hårdt for at få en bioanalytikeruddannelse til Nordjylland, hvor manglen på bioanalytikere er udtalt. Merete Kjeldgaard fortalte, at der i hele regionsrådet for Region Nordjylland har været opbakning til en uddannelse i Hjørring.

“Og en time efter pressemeddelelsen om udspillet, fik jeg en henvendelse fra en mulig studerende”, sagde hun.

Den 25. juni (efter HB mødet red.) nåede Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Alternativet og Kristendemokraterne til enighed om en ny uddannelsespolitisk aftale, der indeholder en bioanalytikeruddannelse i Nordjylland.

IKKE DE STORE UDSVING I MEDLEMSTAL

En opgørelse over udviklingen i antallet af medlemmer i Danske Bioanalytikere fra 2017 til 2021 viser, at antallet af medlemmer ligger ret stabilt. I første kvartal i 2021 havde dbio totalt set 6326 medlemmer, mod 6345 pr. 1.6. 2017. Medlemstallet dækker aktive, passive og studerende. I gruppen af studerende medlemmer ses dog et større udsving. I første kvartal 2021 var 587 studerende medlem, mens medlemstallet i samme kvartal 2018 lå på 714.

Næstformand Katja Wienmann Bramm kommenterede: “Selvom vi i foreningen har de samme tiltag for de studerende, har der været perioder, hvor de studerende ikke er på. Og under corona-pandemien har vi ikke kunnet være i dialog med de studerende, og vi ved, at det er et problem, hvis vi ikke kan mødes med dem ansigt til ansigt”.

Trine Rasmussen fra Region Syddanmark opfordrede til, at HB på et tidspunkt tager en debat om netop de studerende.

Lotte Christensen regionsformand i Hovedstaden efterlyste tal for ændringer i antallet af ansatte i regionerne. “2020 kan være et atypisk år, der er blevet ansat ca. 20 procent flere på grund af corona. De tal kunne jeg godt tænke mig at se”, sagde hun.

Chef for Arbejdsmarkedsafdelingen Joy Strunck lovede, at der vil blive udarbejdet en statistik, der angiver faste stillinger, coronabaserede- og vikariatier.

VIRTUELT ÅRSKURSUS

Det var et eklatant, men nødvendigt brud på traditionen, da dbio's årskursus for tilids- og arbejdsmiljørepræsentanter i år blev afholdt digitalt på grund af coronarestriktionerne. Årskurset er normalt som en summende bikube af snak og erfaringsudveksling mellem repræsentanterne. De personlige kontakter var naturligvis hæmmet af det virtuelle format, men HB var enige om, at det trods alt havde været to gode og givende dage i en meget professionel opsætning. Lidt kritik var der dog også.

“Arbejdsmiljørepræsentanterne kunne ikke se sig selv på dag 2, hvor det handlede om rekruttering af medlemmer”, fortalte Jesper Rønn fra Region Syddanmark. Andre i HB delte den oplevelse.

Formand Martina Jürs forklarede: “Når vi har lagt årskurset sammen til to dage, som er fælles for alle, vil der formentlig være emner, som ikke interesserer den ene af de to repræsentantgrupper”.

Andre meldte dog tilbage, at de havde kendskab til arbejdsmiljørepræsentanter, der fandt indholdet relevant og brugbart.

ARTEL

trust your results

- Kalibrer dine pipetter på få minutter med Artel PCS - Pipette Kalibrerings System.
- Giver fuldt overblik over alle laboratoriets pipetter.
- Kontakt Biolab A/S for tilbud.

Biolab A/S
Sindalsvej 29
DK-8240 Risskov
Telefon 8621 2866
E-mail: sales@biolab.dk
www.biolab.dk

LumiraDx-analyser – nøjagtige resultater inden for få minutter på en enkelt platform på behandlingsstedet.

LumiraDx Platformen og analyserne er designet efter de samme principper som laboratorieanalyse-systemer til at levere nøjagtige resultater i en bærbar, brugervenlig løsning på behandlingsstedet, der over en række parametre tåler sammenligning med laboratoriers referenceanalyser.

Copyright © 2021 LumiraDx UK LTD. Alle rettigheder forbeholdes, overalt i verden. LumiraDx og flammeloget er beskyttede varemærker, der tilhører LumiraDx International LTD. Alle oplysninger om disse og andre registreringer, der tilhører LumiraDx kan findes på lumiradx.com/IP. Alle andre varemærker tilhører deres respektive ejere. Produktet fås ikke i alle lande og områder. S-COM-ART-01340 R1

A vital leap forward in cardiac testing

Speed meets accuracy
where it matters most—
the wait is over for hs-cTnI
at the point of care.

Not available in the U.S.
Atellica and Magnotech are trademarks of Siemens Healthcare Diagnostics Inc.
40-21-DX-671-76 · ©Siemens Healthcare Diagnostics Inc., 2021

When ruling out a potential myocardial infarction (MI), every minute spent waiting on test results comes at a cost. Patients and their families are anxious, and clinicians and laboratory professionals are pressured to identify the problem quickly and accurately. Increased time to results adds congestion to an already busy emergency department. But what if ED staff had access to high-sensitivity troponin right at the point of care?

Consider the value of adding a new tool at the clinician's disposal that can provide high-sensitivity troponin I (hs-cTnI) results in just 8 minutes from a single fingerstick and patient interaction. The solution is intuitive, easily integrates into the existing workflow, and gives laboratory partners centralized control over decentralized testing, so ED throughput can be improved for efficiency and confidence.

The Atellica® VTLi Patient-side Immunoassay Analyzer, powered by Magnotech® Technology, will transform your chest pain assessment process to benefit patients, clinicians, and your operational workflow. Because when it comes to assessing patients with symptoms of an MI in the ED, trust, time, and resources aren't just valuable—they're vital.

[siemens-healthineers.com/cardiac](https://www.siemens-healthineers.com/cardiac)

SIEMENS
Healthineers

Jeg arbejder på et sygehus og blev i marts måned tilbudt vaccination mod Covid-19. Efter vaccinationen har jeg oplevet nogle alvorlige bivirkninger, som min læge mener er relateret til vaccinen. Er det en arbejdsskade?

Svar:

Ja.

Danske Bioanalytikere har tidligere været i kontakt med Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som anerkender, at alvorlige bivirkninger fra vaccinen for særlige faggrupper, herunder bioanalytikere og andet sundhedspersonale, kan være omfattet af arbejdsskadeloven, da sundhedspersonale bliver vaccineret i direkte forbindelse med og på grund af deres arbejde (vaccinegruppe 4).

Det er derfor vigtigt, at sagen anmeldes som en arbejdsskade.

Alvorlige bivirkninger

Der skelnes mellem almindelige og alvorlige bivirkninger.

Mange oplever almindelige/ikke alvorlige bivirkninger efter vaccinationen. Det

kan eksempelvis være ømhed i armen, let træthed og/eller lette influenzasymptomer. De almindelige bivirkninger forsvinder ofte efter et par dage og skal derfor ikke anmeldes som arbejdsskader.

Det skal derimod alvorlige bivirkninger, som kan have betydning for din arbejds- evne. Det kan eksempelvis være alvorlige allergiske reaktioner på vaccinen eller blodpropper.

Anmeldelse

Hvis du har alvorlige bivirkninger fra vaccinen, skal din arbejdsgiver anmelde sygdommen som en arbejdsskade/arbejdsulykke via arbejdspladsens anmeldelsessystem.

Sagen vil derefter blive sendt videre til arbejdsgivers forsikringselskab, som vil

behandle sagen. Du vil modtage et brev fra forsikringselskabet om, at sagen er oprettet og bliver behandlet.

Hvis de alvorlige bivirkninger forventes at være varige, sendes sagen videre til behandling hos Arbejdsmarkedets Erhvervs- sikring.

Danske Bioanalytikere kan som fagfor- ening også anmelde arbejdsskader på vegne af vores medlemmer, og du er altid velkommen til at kontakte os, hvis vi skal anmelde en skade for dig.

Kontakt dbio

Hvis du er i tvivl om, hvorvidt sagen allerede er anmeldt, eller om din vaccinations- skade er af så alvorlig karakter, at den skal anmeldes, er du velkommen til at kontakte Danske Bioanalytikeres konsulent for arbejds- skader, Helene Højgaard, på tlf. 44 22 32 41

HISTOTEMADAGEN UDSKYDES TIL 2022 / På baggrund af usikkerhed med lån af lokaler, grundet Corona, ser vi os desværre nødsaget til at udskyde histotemadagen til 2022 / Hilsen Patologiafdelingen, Hvidovre hospital

navne

Millionbevilling til forskning i urinbaseret screeningsmetode for livmoderhalskræft

Danmarks Frie Forskningsfond har bevilget et internationalt postdocstipendium til postdoc og bioanalytiker

Mette Tranberg, Afdeling for Folkeundersøgelser, Regionshospitalet Randers. Mette Tranberg skal stå i spidsen for et toårigt forskningsprojekt, hvor hun sammen med førende forskere på området skal udvikle en urinbaseret screeningsmetode for livmoderhalskræft. Danmarks Frie Forskningsfond har bevilget 1,3 millioner kroner til projektet. Det skriver Regionshospitalet Randers i en nyhed på hospitalets hjemmeside.

Projektet med titlen "Urinary HPV and DNA methylation testing as a novel cervical cancer screening tool: A diagnostic test accuracy study" skal videreudvikle forskellige analyseparametre til at vurdere, om urinprøver kan bruges til at påvise HPV og forstadier til livmoderhalskræft med samme diagnostiske sikkerhed som celleskrabet taget hos lægen.

"Hvis det lykkes at udvikle metoder, så urinprøver med høj sikkerhed kan påvise HPV og forstadier til kræft, og vi derefter med stor sikkerhed kan identificere de HPV-positive kvinder, der har behov for videre udredning og behandling for livmoderhalskræft, så kan vi screene langt flere kvinder i højrisikogruppen for livmoderhalskræft, end vi gør i dag, og samtidig gøre det på en mere skånsom måde. Det kan redde liv og samtidig spare betydelige ressourcer i sundhedsvæsenet," udtaler Mette Tranberg i hospitalets nyhed.

Afdeling for Folkeundersøgelser styrkes med erfaren leder

Afdeling for Folkeundersøgelser på Regionshospitalet Randers har voksevækst, og med udnævnelsen som universitetsklinisk indendørs kræftscreening i efteråret 2020 er der brug for ekstra kræfter i afdelingsledelsen. Derfor ansættes

Michael Werenberg Mikkelsen pr. 1. september i en nyoprettet stilling som afdelingschef. I fællesskab med Berit Andersen, professor og ledende overlæge i Afdeling for Folkeundersøgelser, skal han stå for at lede afdelingen fremadrettet. Det skriver Regionshospitalet Randers i en nyhed på sin hjemmeside.

Michael Werenberg Mikkelsen er uddannet bioanalytiker i 2009, har en kandidat i biomedicinsk teknik og en master i offentlig ledelse. Han kommer fra en stilling som ledende bioanalytiker ved Nuklearmedicin og PET på Aarhus Universitetshospital.

Afdeling for Folkeundersøgelser er ansvarlig for kræftscreeningsprogrammer i Region Midtjylland og indgår desuden i planlægning af kræftscreening på tværs af regionerne.

"Jeg kommer fra en afdeling, hvor vi har patienterne relativt sent i deres sygdomsforløb. Derfor er det meget meningsfuldt for mig at blive en del af en afdeling, hvor vi forhåbentlig fanger sygdommene langt tidligere," udtaler Michael Werenberg Mikkelsen i hospitalets nyhed.

HURTIG OG SIKKER SARS-CoV-2 DIAGNOSTIK med Vivalytic

- *Mindsket risiko for brugeren, da transportmediet inaktiverer virus*
- *Svar på 39 minutter*
- *Fuldautomatiseret*
- *Random access*
- *Brede paneler til syndromtesting (STI, VRI m.fl.)*

